

Evangelikus

Közlöny

A Magyarországi
Evangelikus Egyház
hivatalos lapja
2. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2000. JANUÁR

TARTALOMJEGYZÉK

DÉLI EGYHÁZKERÜLET <i>Presbitériumi ülés 1999. november 12-én</i> (<i>Felügyelői jelentés, Dr. Sólyom Jenő</i>)	3. oldal
(<i>Püspöki jelentés, D. dr. Harmati Béla</i>)	7. oldal
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET <i>Presbitériumi ülés 1999. november 17-én</i> (<i>Felügyelői jelentés, Farkasházi Ferenc</i>)	10. oldal
(<i>Püspöki jelentés, D. Szebik Imre</i>)	10. oldal
<i>Presbitériumi és közgyűlési határozatok</i>	13. oldal
ORSZÁGOS KÖZGYŰLÉS <i>1999. december 9-én</i> (<i>Országos felügyelői jelentés, Dr. Frenkl Róbert</i>)	14. oldal
(<i>Püspök-elnöki jelentés, D. dr. Harmati Béla</i>)	16. oldal
(<i>Püspöki jelentés, D. Szebik Imre</i>)	21. oldal
ORSZÁGOS EGYHÁZ <i>Presbitériumi és közgyűlési határozatok</i>	22. oldal
MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ZSINATA <i>Hatálybaléptetett törvények</i>	23. oldal

Szerkeszti az Országos Egyház Elnöksége

A szerkesztésért felelős: dr. Frenkl Róbert országos felügyelő

ISSN 1419-7103

Kiadja az Evangélikus Sajtóosztály

Felelős kiadó: Tóth-Szöllős Mihály

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1085 Budapest, Úllői út 24.

Telefon/fax: 317-1108, 317-5478.

DÉLI EGYHÁZKERÜLET

Presbitériumi ülés 1999. november 12-én

Dr. SÓLYOM JENŐ
felügyelő jelentése:

Tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés! Kedves Testvérek!

Mivel ez év eleji elindulása óta az Evangélikus Közlönyben megjelennek az egyház-kerületi presbitériumi üléseken elhangzott jelentések, a tavaszi ülésen elhangzottakat a közgyűlés tagjai is megismerhették. Megismétlésük nem szükséges, legfeljebb az azóta bekövetkezett fejleményekre kell kitérni. Akkor adós maradtam az elmúlt évi gyülekezeti adatlapok fel-dolgozott bemutatásával, mert nem minden jelentés érkezett be határidőre. A közben elkészült szokásos népmozgalmi, egyházi szolgálati, gazdasági és pénzügyi statisztikákat most mellékelem. A múlt hét végén a felügyelők számára rendezett révfülöpi konferencia alkalmából évekre visszamenően összesítettem az egész országra vonatkozóan az egyházközségek több lényeges mutatóját. Az ezekből készített táblázatokat az érdeklődők a püspöki hivatalon keresztül megkaphatják. Ha munkám mellett tudok annyi időt szakítani, az 2000. évi általános tisztújítás miatt a jelenlegi összetételben utolsó, jövő tavasszal tartandó egyházkerületi közgyűlésre szeretnék elkészíteni egy részletes összeállítást az utolsó tíz év adataiból, az elhangzott jelentésekből. Ehhez persze szükséges lenne, hogy az utóbbi évek gyakorlatával szemben minden egyházközség idejében küldje be az adat-szolgáltatási lapokat.

Tavaszi jelentésemben szerepelt egy összeállítás a lelkészek múlt évi jövedelméről. Abból az volt kiolvasható, hogy – mivel a törvényben „országosan megállapított lelkészi minimumjövedelem”-ként említett fogalom nem került pontosításra – rendkívül nagy a szórás, s többek jövedelme az állam által meghatározott minimális bért sem éri el. Felterjesztésünk, valamint a másik egyházkerületnek a lelkészek fizetésével foglalkozó, de más jellegű javaslata alapján az országos presbitérium egy ad hoc bizottságot küldött ki a kérdés megvizsgálására, a fizetésrendezés lehetséges változatainak kidolgozására. A bizottságnak az országos presbitérium decemberi ülésére kell majd jelentését betérjesztenie. A jövő év folyamán az egyház-megyékben kellene majd megvitatni a javaslatokat, hogy azután döntésre lehessen jutni. Előzetesen talán annyi mondható, hogy az egyik szélsőséges ajánlás lehet az, hogy maradjon minden változatlanul, másik szélsőséggé pedig a tel-

jes központosítást lehet elképzelni. Ezek bármelyikénél jobbnak tűnik egy, a szolgálati időtől és esetleges egyéb tényezőktől függő minimális jövedelem előírása, azzal, hogy ha egy egyházközség valóban képtelen azt saját forrásból biztosítani, viszont az adott területen a lelkészi szolgálatnak önálló egyházközségi keretben való ellátása közegyházi érdek, a költséget központi forrásból kell biztosítani, ehhez a központi alaphoz azonban az egyházi szolidaritás jegyében a tehetősebb egyház-községeknek hozzá kellene járulniuk. Természetesen sok részletet kell majd még kidolgozni. Ezt próbálná meg felvázolni a jelentés, s ezt szolgálná a jövő évi vita.

Az egyházkerületi presbitérium egy másik felterjesztése az egyházkerületek területi be-osztásának a kérdésével foglalkozott. Az érintett egyházmegyével együtt azt kértük, hogy az egyházkerület székhelyét is adó Pesti egyházmegyét ne csatolják el a Déli egyházkerülettől, az egyházkerület vonatkozásában álljon vissza a zsinat által 1998. szeptember 26-án elfogadott helyzet. Kérésünkkel az országos presbitérium is egyetértett, a zsinat azonban nem szavazta meg. Az a furcsa helyzet állott elő, hogy ugyan többségben voltak azok, akik a módosítási indítvánnyal egyetértettek, de nem volt meg a törvénymódosításhoz szükséges kétharmados többség. Az országos egyház küldöttei között is volt olyan, aki a presbitériumban elfogadta a javaslatot, a zsinaton viszont az országos presbitérium ajánlása ellen szólt. Azért is furcsa volt a vita, mert észérvekkel semmire sem lehetett menni. Az ajánlás arról szólt, hogy mivel a három kerületnek a törvényben elfogadott kialakítása nem arányos, készüljön a lelkészi állások tekintetében arányosabb beosztás. Úgy tűnt, hogy két egyházmegyének más egyházkerületbe kerülésével valóban arányosabb elrendezés alakítható ki, s az illetékes bizottság támogatásával ilyen módosító javaslat került a zsinat elé. A vitában elhangzott, hogy a lélekszámokat is ismerni kellene. A kérésre ismertettem azokat. Ahhoz, hogy a számok előttünk legyenek, az alábbi táblázatban megadom mindkét változatban egyházkerületenként az egyházközségek, a gyülekezeti lelkészi állások, az adott terület egyházközségeiben most ténylegesen szolgáló, nem csak gyülekezeti lelkészek, valamint az 1998. évi adatlapok alapján a gyülekezetek életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vevő egyházközségi tagok számát.

Az elfogadott törvényi beosztás szerint:				
	egyházközségek száma	lelkészi állások száma	ténylegesen szolgáló lelkészek száma	egyházközségi tagok száma
Déli Kerület	61	77	73	35486
Északi Kerület	81	95	96	39515
Nyugati Kerület	114	127	105	49611
A módosítási javaslat elfogadása esetén:				
	egyházközségek száma	lelkészi állások száma	ténylegesen szolgáló lelkészek száma	egyházközségi tagok száma
Déli Kerület	78	98	99	44659
Északi Kerület	84	94	86	35749
Nyugati Kerület	94	107	89	44204

Ezeket a számokat azért soroltam föl, hogy érzékeltessék, a végül is elutasító döntés mögött nehéz ésszerű indokokat felfedezni. Nem hiszem, hogy ezekre a számokra nézve bárki komolyan azt mondhatná, hogy az első változat az arányosabb. Lehet azt mondani, hogy nem ezeket a számokat kell nézni, hanem másokat. El is hangzott a zsinati egyik tisztségviselő tagjától, hogy az arányosság szempontjából egyetlen, komolyan figyelembe veendő szám van, mégpedig az egyházmegyék száma. Mivel a jelenlegi felállás szerint ez a három kerületre ábécé-rendben 5, 6 és 5 lenne, a módosítás után viszont 6, 6, 4-re változna, ezért elfogadhatatlan a módosítás.

Sem a vitát, sem a szavazást nem kívánom minősíteni, ezért használtam a furcsa vita kifejezést, s mondtam azt, hogy észérvekkel nem lehetett semmire sem jutni. Annyi talán megengedhető, hogy azt mondjam, számomra elkésérítő az, ami, s főleg ahogyan történt. Hiszen a fenti számok ismertetése után jelentette ki a zsinati elnökség egyik tagja, hogy nem lát olyat, ami aránytalanságra utalna, tehát mintha a tények nem számítanának. Nem arról van szó, hogy ne lehetne akár jó indokokat is találni egy, a békési evangélikus tömbre alapuló, egy nagyobb régióra kiterjedő egyházkezelési szervezeti kialakítására. A baj az, hogy ezeket a jó érveket senki nem fogalmazta meg. A zsinat az előző ciklus kezdetétől azzal kínlódik, hogyan lehetne az egyház megújulásának külső jelét adni. Könnyűnek tűnik, hogy a rendszer-változás előtti idők minden egyházi problémáját az akkori püspökök nyakába varrjuk, s a megújulás deklarálását, a múlttól való elhatárolódást az egyházkerületek átalakításával véljük megoldani.

Emellett biztosan sok más gondolat is kavargott a fejekben, amikor a zsinaton sor került a szavazásra. Nyilván ismeretes, hogy a törvénymódosítási javaslat elutasítása miatt, tiltakozásul, a Déli egyházkerület egyházmegyéi küldötteinek nagy többsége püspök úrral együtt kivonult az ülésreméből. Magam megértettem azokat, akik így tiltakoztak, de nem értettem egyet a módszerrel, ezért nem vettem részt benne. Közismert az a feszültség, ami a zsinat vezetése és közötttem kialakult a zsinat megalakulásával kapcsolatban. Az akkori események tisztázása elől a zsinati elnökség a mai napig elzárkózott. Úgy gondoltam viszont, hogy a területrendezés kérdését egy ilyen látványos akció nem viszi előre. Nem jelenti ez azt, hogy ne kellene megtenni mindent azért, hogy megváltozzon a döntés, de – bármennyire nehéznek látszik is ez az előzőbb mondottak tükrében – érvekkel, a meggyőzés eszközeivel kellene elérni azt.

Úgy vélem, hogy a Déli egyházkerület közgyűlésének egyik mai feladata az, hogy kinyilvánítsa: indokolatlannak, sérelmesnek érzi a három egyházkerület területének olyan kialakítását, melyben mind az egyházkerületben szolgáló lelkészek, mind az egyházközségi tagok számát illetően a Déli egyházkerület lényegesen kisebb a másik két kerületnél, legfőképpen viszont azt sérelmezi, hogy az egyházkerület jelenlegi székhelye sem maradna az egyházkerület területén, tehát a törvény szerint székhely sem maradhatna. Javasolom, az egyházkerület közgyűlésének, hogy korábbi határozatát megerősítve forduljon ismét a kérésrel az országos közgyűlésen keresztül a zsinathoz, hogy a területi beosztás módosításával a Pesti egyházmegyét helyezze vissza a Déli egyházkerületbe. Legyen világos mindenki szá-

mára, hogy ez a kérés semmilyen formában sem kívánja megkérdőjelezni a harmadik egyházkerület elhatározott megalakulását, de – úgy vélem – a többi egyházkerületnek sem érdeke, hogy ellentétek feszüljenek. Szíven ütött, amikor néhány nappal a zsinati ülés után az Útmutató egyik igéjeként ezt olvastam: A béke és a bizalom erőt adna nektek! De ti nem akarjátok. (Ézs 30,15)

A döntés azért sürgető, mert jövő tavasszal az egyházközségi közgyűléseknek szavazniuk kell az egyházkerületi felügyelő személyéről, s addig várhatóan már csak egy zsinati ülés lesz. Tulajdonképpen ez indokolta, hogy most öszszel összehívtuk az egyház-kerület közgyűlését. Sajnos van esélye annak, hogy a zsinaton mégsem sikerül a törvény-módosításhoz szükséges kétharmados többséget elérni. Ekkor az országos egyház közgyűlésének kellene megkeresnie – a Pesti egyházmegye és az érintett egyházkerületek bevonásával – annak a törvényes módját, hogy mindaddig, amíg konszenzusos megoldást nem sikerül találni, a Pesti egyházmegye maradjon a Déli egyházkerületben, s a Deák tér maradjon a kerület székhelye.

Jelentésem elején szinte evidenciaként mondtam, hogy a jövő évi általános tisztújítás miatt ebben az összetételben jövő tavasszal ülhet össze utoljára az egyházkerület közgyűlése, hogy ezt a nem teljes ciklust lezárja. A törvényt olvasva azonban nem ennyire egyértelmű a helyzet. Az igaz, hogy április 30-áig meg kell választani az egyházközségek új presbitériumát és tisztségviselőit, az egyházmegyék espereseit és egyházmegyei felügyelőit, valamint az egyházkerületi felügyelőt. Kérem is a jelenlévő egyházmegyei elnökségeket, tudatosítsák minden lelkészben és egyházközségi felügyelőben, hogy hamarosan el kell kezdeni a választások előkészítését. Június 30-áig meg kell alakulni az egyházmegyei közgyűléseknek, s azokon meg kell választani többek között az egyházkerületi presbitériumba és közgyűlésbe, valamint az országos közgyűlésbe küldött képviselőket. Október 15-éig az új egyházkerületi közgyűlésnek is meg kell alakulnia. Az 1999. március 13-án elfogadott 1999. évi II. törvény 2.§ kimondja, hogy az egyházkerületek számával, területi beosztásával és új szervezeti felépítésével összefüggő törvényi szabályozások 2000. október 15-én lépnek hatályba. Nyilvánvaló a szándék, hogy az új szervezeti felépítés életbelépése időben essen egybe a választási törvényben legkésőbbi határidőként megjelölt nappal. Igen ám, de az ugyanazon napon, ugyanazon az ülésen elfogadott 1999. évi I. törvény 2001. január elsejétől kezdődően sorolja be az egyházmegyéket az Északi, Déli és Nyugati egyházkerületbe. A Nyugati egyházkerület alakuló közgyűlésének már az időpontját is kitűzték, mindezeknél hamarabbra, 2000. szeptember 15-ére, a püspök és egyházkerületi felügyelő beiktatása pedig még hamarabb meg fog történni. Végül is akkor mikor lép életbe az új területi beosztás?

A kérdés nem lényegtelen. Hogy csak egy példát mondjak, nem ritka, hogy egy végzett teológust szeptemberben avatnak lelkésszé. Ki fogja a nyugat-dunántúliakat szolgálatba állítani? Kérem az egyházkerületi közgyűlést, forduljon felterjesztéssel az országos presbitériumhoz, kérve annak megállapítását, meddig tartoznak a más egyházkerületbe átkerülő egyházmegyék a Déli egyházkerülethez.

Nyilvánvalóan nem véletlenül, hanem szándékosan, bár

számomra felfoghatatlan okból, a törvényt úgy fogalmazták meg, hogy jövőre nem egy új egyházkerület alakul, hanem három, mert a jelenlegi kettő 2000. október 15-én megszűnik. Persze ha a jelentésben korábban szereplő néhány mondatra gondolok, akkor talán nem is annyira felfoghatatlan az ok, legfeljebb tölem idegen, mert ellentmond minden racionális megfontolásnak. Kérni kell az országos presbitériumot, hogy amennyiben ebben sem sikerül jobb belátásra bírni a zsinatot, fogalmazza meg pontosan az egyházkerület megszüntetésével kapcsolatos eljárás rendjét.

Sajnálom, hogy a jelentés ezekkel az adminisztrációs kérdésekkel foglalkozik, pedig mennyivel jobb lenne örömeinkről beszélni az egyházi életben. Püspök úr jelentésében bizo-

nyára bőven lesz majd szó arról a, jogosan történelminek nevezhető eseményről, aminek október 31-én Augsburgban maga is résztvevője volt. Nem világra szóló esemény, de nekünk ugyan-ilyen öröm az, hogy a tavaszi presbitéri ülés óta egy újabb templommal, s nem is akármilyenvel gazdagodott Balatonbogláron az egyházkerület, vagy az, hogy a már említett révfülöpi felügyelői konferencia résztvevőiben milyen egyházunk ügyei iránti felelősség, Jézus ügyéért való elkötelezés érződött. Adja Isten, hogy a jövő évi általános tisztújítás után végre elcsituljanak a belső egyházi küzdelmek, s a következő ciklusban helyünkre lépők többet foglalkozhassanak az egyház lényegéből fakadó kérdésekkel.

Kérem jelentésem elfogadását

A Déli Egyházkerület egyházközségeinek összesített népmozgalmi, gyülekezeti szolgálati és gazdasági adatai az 1998. évben

1. Lélekszámok a naptári év végén:

Egyházmegye	Nyilvántartott lélekszám	Választói névjegyzékben szereplők
Bács-Kiskun	18 746	8 205
Kelet-Békés	29 382	4 638
Nyugat-Békés	18 510	7 996
Pest	22 156	9 173
Dél-Pest megye	19 476	8 002
Észak-Pest megye	13 458	9 057
Somogy-Zala	9 677	6 507
Tolna-Baranya	12 147	6 674
Összesen:	143 552	60 252

2. Keresztelések, konfirmációk, esketések és temetések száma:

Egyházmegye	Keresztelés	Konfirmáció	Esketés	Temetés
Bács-Kiskun	269	197	87	346
Kelet-Békés	234	90	49	362
Nyugat-Békés	254	159	63	572
Pest	274	141	114	631
Dél-Pest megye	238	163	57	358
Észak-Pest megye	202	169	63	305
Somogy-Zala	151	138	52	232
Tolna-Baranya	187	144	85	287
Összesen:	1809	1201	570	3093

3. Istentiszteletek száma, átlagos vasárnapon a résztvevők száma,
Valamint a hitoktatásban részesülők száma:

Egyházmegye	Istentiszteletek száma		Résztevők átlagos száma	Hitoktatásban részesülők száma
	Vasárnapi és ünnepi	Összesen		
Bács-Kiskun	1630	2489	2484	1341
Kelet-Békés	1182	2523	1002	927
Nyugat-Békés	1504	2644	1118	2205
Pest	1734	2070	1895	840
Dél-Pest megye	1553	2950	1513	1918
Észak-Pest megye	2104	2599	2499	1482
Somogy-Zala	2325	2575	1690	832
Tolna-Baranya	2922	3441	1847	931
Összesen:	14954	21291	14048	10476

4. Az egyházközségi bevételek a hívektől, gazdálkodásból,
valamint a zárszámadások teljes bevételi és kiadási oldalainak összesítése:

Egyházmegye	Bevétel		Zárszámadás	
	Hívektől	Gazdálkodásból	Bevétel	Kiadás
Bács-Kiskun	23 142 795	16 355 791	93 161 492	94 715 306
Kelet-Békés	18 951 036	20 477 776	60 945 105	50 291 538
Nyugat-Békés	20 493 835	37 143 326	106 849 975	100 450 175
Pest	46 566 017	39 300 725	103 526 837	100 570 854
Dél-Pest megye	24 861 593	10 112 414	108 788 982	103 855 032
Észak-Pest megye	26 167 784	9 792 743	49 847 818	46 849 577
Somogy-Zala	20 895 798	4 414 811	50 987 765	45 779 740
Tolna-Baranya	21 470 880	4 188 670	72 920 272	67 072 513
Összesen:	202 549 738	141 786 256	647 028 246	609 584 735

D. DR. HARMATI BÉLA
püspöki jelentése:

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium és Közgyűlés!

1.

Isten iránti hálaadásra készítő nagyszerű egyháztörténelmi esemény az, amire mai ülésünkön először is emlékezünk. 1999. október 31-én Augsburg városában, ahol 1530-ban az evangélikusok benyújtották az Ágostai Hitvallást a birodalmi gyűlésen V. Károly császárnak, az evangélikus egyházak és a római katolikus egyház képviselői aláírták a megigazulás hittétele tárgyában azt a Közös Nyilatkozatot, amely ünnepélyesen kijelenti, hogy visszavonásra kerülnek a két egyház közötti XVI. századi kölcsönös elmarasztalások. Hadd idézzem a legjellegzetesebb mondatokat: „A Lutheránus Világszövetség és a Katolikus Egyház együtt jelenti ki a következőket: Az evangélikus egyházak tanítása, amint ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott, nem esik a Trentói Zsinat elítélő határozatai alá. Az evangélikus hitvallások elítélő nyilatkozatai nem illetik a Római Katolikus Egyház tanítását, amint az ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott. ... Együtt valljuk meg: Egyedül kegyelemből, Krisztus üdvözítő munkájába vetett hit által és nem a mi részünkről meglévő bármely érdem szerint fogad el minket Isten és kapjuk a Szentlelket, aki megújítja szívünket és egyúttal felkészít és felhív a jó cselekedetekre.”

Micsoda nagyszerű szimbólum, hogy e nyilatkozat aláírására éppen a reformáció emléknapiján, október 31-én került sor! A II. Vatikáni Zsinat után (1962-65) most egy újabb lépés történt a római katolikus egyház reformációja és ezzel az ökumené útján, a megbékélés és kiengesztelődés jegyében „római katolikusok” és „wittenbergi katolikusok” között.

Az esemény teológiai értékeléséről, a két egyház közötti dialógus folytatása kérdéseiről még többször fogunk írni, most csak két szempontot emelek ki az aláírás jelentősége összefüggéseiből. Az első az a tény, hogy nem volt az elmúlt évtizedekben olyan egyházi esemény, beleértve a pápalátogatások híradásait is, amelyik ennyire közel hozott volna teológiai kérdéseket a szekuláris világhoz a tömegtájékoztatás eszközein keresztül. Az aláírás ténye jeladás volt az egyházak megbékélése, kiengesztelődése területén.

A másik jelentős tény elsősorban a kisebbségi sorban élő egyházak számára fontos. A római katolikus egyház megszokott hierarchikus rendje szerint ezentúl a helyi plébánosok, esperesek, püspökök, egy-egy ország püspöki konferenciája számára az aláírás tényéből következően kötelező a másik fél elismerése, az együttműködés, az ökumenizmus. Természetes, hogy ugyanezeken ebben az összefüggésben messzire vezethet a reformáció más egyházainak, a reformátusoknak, baptistáknak, metodistáknak a kérdésben jelentkező tartózkodása és megnevezése. A saját körből, mind evangélikus, mind katolikus körből hallható kritika és ellenkezés is megtalálható, a két egyház által azonban az aláírás tényéhez kapcsolódó elkötelezés a dialógus folytatására ezeket a hangokat fel tudja dolgozni.

Az augsburgi aláírás jeladása több száz év egyházi-vallási ellenségeskedése után arra adhat példát, hogy talán még a

környékünkön Európában meglévő alig száz-kétszáz évre visszamenő nemzetiségi, kulturális ellentétek is áthidalhatók, sőt egy-egy belső egyházi feszültség is kiengesztelhető a megbékélés jegyében, mondjuk a zsinatunk csoportjai között a strukturális reformok ügyében. Az Augsburgban történt eseménnyel kapcsolatban érdemes megjegyezni végül azt a tény, hogyan jelentkeztek a tömegtájékoztatásban korábbi marxista vélemények az egyházakkal kapcsolatban. Erre példák az MTV I Aktuális című műsorában Gergely Jenő fejtegetései vagy a Magyar Hírlap 1999. november 10-én közölt cikke Máté Imrétől „Az új ágostai hitvallás” címen. Ez utóbbi különösen is kiténik vaskos tárgyi tévedéseivel és önkényes belemagyarázásaival. Nagyon fontos ezért, hogy egyházunkban a tényekkel és azok jelentőségével lelkészeink és gyülekezeti tagjaink tisztában legyenek. Ehhez szeretnénk ajánlani a hamarosan megjelenő kiadványunkat a történelem összefoglalásával és az eredeti szövegekkel.

2.

A következő egyházi választásokról és belső egyházi struktúránk átalakulásáról már eddig is sokat hallottunk, főleg a zsinat munkájával kapcsolatban. Jelentésem mellékleteként megtalálható a minden egyházmegyének és egyházközségnek kiküldött összefoglaló táblázat az egyházi választási határidőkről. A törvényes rendelkezések szerint ez év október 15. volt a határideje az egyházkerületi előkészítő tanácskozásoknak, a püspöki székhely kijelölésének, valamint a jelölő és szavazatszedő kerületi bizottság kiküldésének.

2000. április 30. a határideje az egyházközségi, egyházmegyei, egyházkerületi és országos jelöléseknek, az egyházközségi tisztségviselők és presbiterek választásának, valamint az új egyházközségi presbitériumok és közgyűlések megalakulásának. Egyházközségi szintről indul a szavazás az egyházmegyei és kerületi tisztségekre.

2000. június 30. a határideje az egyházmegyei tisztségviselők és presbiterek választásának, az egyházmegyei közgyűlések megalakulásának.

2000. október 15. az egyházkerületi tisztségviselők és presbiterek választásának és az egyházkerületi közgyűlések megalakulásának a határideje. Ez azt jelenti a Déli Kerületre vonatkozólag, hogy 2000. tavaszán, előreláthatólag április 7-én tartjuk majd a jelenlegi összetételű presbitérium és közgyűlés utolsó ülését, mert októberben már az új választott presbitérium és közgyűlés ülésezhet.

2000. december 15. a határideje az országos tisztségviselők és presbiterek választásának és az új országos közgyűlés megalakulásának. Ezzel kapcsolatban az a reménységem, hogy a zsinat minden eddigi lassúsága és tehetetlensége ellenére is meg fogja tudni változtatni a vonatkozó törvényt az országos közgyűlés létszámáról, mert ez a törvény az új Országos Presbitérium létszámát 25 szavazati jogú és 25-30 tanácskozási jogú, tehát összesen 50-55 tagú testületnek jelöli, míg az új Országos Közgyűlés 99 szavazati joggal és 10-15 tanácskozási joggal rendelkező tagból áll. Ez a nagy létszám semmiféle módon sem alkalmas arra, hogy az Országos Közgyűlés számára előírt feladatokat elvégezze. Mivel a legnagyobb csoport az egyházmegyék 64 (!!) küldötte, azt javaslom, hogy ezt a létszámot kellene a felére csökkenteni, tehát egyházmegyénként nem 4-4, hanem csupán 2-2 küldött lenne.

1999. december 15-ig ki kell küldeni az Országos Választási Bizottságot is (1997. VII. 56. és 58.§.) és ezért az utolsó lehetőség a zsinat számára, hogy a már meghirdetett 1999. december 10-11. napján tartott ülésen módosítsák a törvényt. Ugyancsak ez az utolsó vagy utolsó előtti zsinati időpont, amikor a meglévő egyházkerületi elosztás bántó aránytalanságát is orvosolni lehet. Ugyanis, amint már előzőleg erről többször tárgyaltunk, a jelenleg érvényes területi beosztás a Nyugati Egyházkerületben öt egyházmegyében 114 egyházközséget sorol fel 117 lelkésszel, míg az Északi Egyházkerületben csupán 81 egyházközség lenne 92 lelkésszel hat egyházmegyében, a Déli Egyházkerületben pedig még kevesebb, összesen 61 egyházközség lenne 70 lelkésszel. Az nem érv, hogy a javasolt arányosítás esetén csak négy egyházmegye maradna a Nyugati Egyházkerületben, mert Fejér-Komáromot az Északi Egyházkerülethez javasoljuk csatolni, a Pesti Egyházmegye pedig Északról átmenne eredeti helyére, a Déli Egyházkerületbe. Az így létrejövő elosztásban az arányok sokkal jobbak, mert Nyugaton 94 egyházközség marad 97 lelkésszel, Északon 81 egyházközség 92 lelkésszel, míg Délen 78 egyházközség 90 lelkésszel. Az egyházmegyei számarányokat az Országos Közgyűlésben úgy lehet egységesíteni, hogy mindhárom kerület 11-11 küldöttet választana a közgyűlésbe, összesen 33 tagot a korábbi javasolt 32 helyett.

Javaslom, hogy a Kerületi Presbitérium és Közgyűlés fogadja el a mellékelt elnökségi javaslatot a zsinati területi rendezésről és egyrészt küldje meg a Zsinati Elnökségnek, másrészt pedig az Északi Kerület Presbitériumának és Közgyűlésének, valamint az Országos Presbitériumnak és az Országos Közgyűlésnek, hogy ők is terjesszék a Zsinat elé a kérelmet.

3.

Egyházi vezetőképzésünk kérdéseiről kell néhány gondolatot most elmondanom a választásokhoz kapcsolódva és különösen is emlékezve a Révfülöpön tartott Országos Felügyelői Konferenciára, 1999. november 5-7. között.

Általános nehézség, hogy kevés a felkészült, szakképzett egyházi munkás. Állandó lelkészhiánnyal küzdünk és ez még jó néhány évig így lesz, mert ugyan több lelkész végez, mint korábban, de az igények is nőnek. Nemcsak a gyülekezetek lelkészi és segédlelkészi helyeit kell számításba vennünk, hanem a szakszolgálatokat is, így például a tábori lelkészi szolgálatot, a börtönöket, a kórházakat, az egyes iskolák lelkészi állásait, a hitoktatókat, stb. Iskoláink és intézményeink élére nagyon nehéz vezetőket találunk és általában hiánycikk az az evangélikus értelmiségi, aki feladatot vállal az egyházban hivatása mellett.

Öröm volt ebben az összefüggésben a legutóbbi felügyelői konferencia Révfülöpön. Komoly, felelős, az egyházi élet iránt érdeklődő csoport volt együtt, mintegy 60-70 felügyelő az ország minden részéről. Érdekes, hogy éppen az intézménynek helyet adó egyházmegye, a Veszprémi Egyházmegye tűnt ki azzal, hogy egyetlenegy felügyelő sem jelent meg, pedig ők lennének a legközelebb. Az előadások és a viták megerősítették azt a kívánságot, hogy legyen minden évben ilyen közös továbbképzés, evangélizáció, megbeszélés. Bizonyára lehet ilyen alkalmakat egyházmegyénként is szervezni.

Az egyházi vezetőképzés egyik eredménye, hogy három pedagógus számára vezetőképző ösztöndíjat alapítottunk egy-egy évre havi 100 ezer forintos támogatással személyenként. Az előírt pedagógiai, adminisztrációs és vezetői ismeretek mellett egyházi-teológiai előadásokra is sor kerül a Hittudományi Egyetem bevonásával. Jó volna általában is szorosabbra fogni iskoláink tanárai és az egyház kapcsolatát, hiszen kétszer annyi tanárunk-nevelőnk van, mint lelkészünk.

4.

Az egyházi közhangulatunkról, a gyülekezetek életéről az említett felügyelői konferencia résztvevőinek beszámolója azt mutatták, hogy van okunk a hálaadásra és a bizakodásra. Az a néhány okoskodó és gáncsoskodó, aki minden felsőbb egyházi vezetői intézkedésben hibát keres és névtelen levelekkel és különböző helyeken tett feljelentésekkel próbál zavart kelteni, nem jellemző gyülekezeteink egészére. Természetesen ezzel nem azt kívánom mondani, hogy nincsenek problémáink. Intézményeinkben (iskolák, Hittudományi Egyetem és Teológus Otthon, diakóniai intézmények) számos régi feszültség, személyes ellentét húzódik meg és abban az átmeneti korszakban, amelyikben régi és új együtt vannak, sok helyen alakultak ki együttélési problémák. Bizalmatlanság, rosszindulat és tudatlanság, információs hiányok teszik nehezzé sok felelősséget és vezetést vállalt egyházi tisztségviselő munkáját.

Hozzá tartozik egyházunk átmeneti állapotához az a gond is, hogy számos vonatkozásban az 1997. évi törvénykönyvünk nem ad eligazítást, joghézagok és ellentmondások vannak benne. Ezeket feltétlenül javítanunk kell, ha rendet akarunk az egyházban. A reánk szakadt demokráciában, közéletben is, egyházban is, sokszor nem ismerik fel az emberek, hogy az a demokrácia szabálya, hogy mindenki hozzászólhat a kérdésekhez, az ügyintézkedésekhez, de beleszólni csak annak lehet, akinek ehhez megfelelő megbízása, jogosítványa van. A felelős presbitériumok és közgyűlések azok az önkormányzati szervek minden egyházi szinten, amelyek dönthetnek a kérdésekben és meghatározhatják a lelki, anyagi, adminisztratív téren teendő lépéseket. A következő évi egyházi választások nagy kérdése, vajon találunk-e minden posztra felelős és egyházszerető, a többiekkel együtt munkálkodni tudó embereket. Bizonyos, hogy az eddigi arányszámnál jóval nagyobb mértékben kell bevonnunk nőket és fiatalokat is a vezetésbe.

5.

Egyházi-gyülekezeti, ökumenikus és külügyi események a tavaszi presbitéri és közgyűlési alkalom óta időrendben a következők voltak:

Apr. 28. – máj. 2.: Debrecen-Budapest, Európai Protestáns Múzeumok találkozója és konferenciája. *Apr. 29.:* Aszód, gimnáziumi igazgatótanácsi ülés. *Apr. 30.:* Hittudományi Egyetem, V. évf. ballagása. *Máj. 3-4.:* Révfülöp, Országos Lelkészevangélizáció. *Május 5.:* Ingtatlanrendezési kormánybizottság. *Máj. 6.:* Déli Kerület választási előkészítő tanácskozása. *Máj. 7.:* Országos Presbitéri Ülés. *Máj. 10.:* Bibliatársulat Kuratóriuma; Szerződés aláírása az Állami Biztosítóval. *Máj. 11.:* Munkaügyi Bíróság, volt iskolai igazgatónk keresete. *Máj. 12.:* Ingtatlanrendezési kormánybizott-

ság. *Máj. 13.*: Ökumenikus Missziói Találkozó, Gödöllő. *Máj. 17.*: Munkaügyi Bíróság; Amerikai küldöttség látogatása (LCMS), ebéd; Groz-Alapítvány kuratóriumi ülése; a Hittudományi Egyetem és az Országos Elnökség tárgyalása Zászkaliczky Pál ügyében. *Máj. 19.*: Ingatlanrendezési kormánytárgyalás; Révfülpön lelkészkonferenciái előadás. *Máj. 21.*: Deák téri Gimnázium emlékünnepe. *Máj. 22.*: Balatonboglár, az új templom felszentelése. *Máj. 25.*: Békéscsaba, Kelet-Békési egyházmegye LMK ülése. *Máj. 26-27.*: Egyházak Világtanácsa nemzetközi tanácskozása Koszovo ügyében, Agro-Hotel. Német csoport látogatása, információs beszélgetés (Bad Windsheim). *Máj. 27.*: Országos Elnökség és Zsinati Elnökség tanácskozása. *Máj. 28-29.*: Zsinat; a Johannita Lovagrend közgyűlése. *Máj. 31.*: Budapest-Budahegyvidék, értelmiségi ökumenikus fórum Korzenszky Richárdal. *Jún. 1.*: Ingatlanrendezési kormánybizottság. *Jún. 2.*: Pécs, megbeszélés az önkormányzattal. *Jún. 3.*: Ökumenikus Tanács elnökségi ülése; Ökumenikus Szeretetszolgálat kuratóriumi ülése. *Jún. 4.*: Holland delegáció látogatása; Bach-hét, Budapest-Deák tér, Bach-kórus Speyerből. *Jún. 5.*: A Metodista Egyház központjának felszentelése. *Jún. 7.*: Országos Esperesi Értekezlet; Országos Elnökségi Értekezlet. *Jún. 8.*: Ingatlanrendezési kormánybizottság. *Jún. 9-11.*: Berlin, tudományos tanácskozás a volt NDK egyházai helyzetéről. *Jún. 12.*: Paks, Ökumenikus Találkozó. *Jún. 13.*: Budapest-Deák tér, Bach-hét záróalkalma, rádiós istentisztelet. *Jún. 15.*: Ingatlanrendezési kormánybizottság. *Jún. 16.*: Budapesti Kollégiumok Igazgatótanácsa. *Jún. 17.*: Sand, Teke Zsigmond ny. lelkész temetése. *Jún. 18.*: Hittudományi egyetem, tanévzáró. *Jún. 19.*: Budapest-Deák tér, Tuska Tibor lelkészavatása; Pilis: Krámer György és Pángyánszky Ágnes lelkési beiktatása. *Jún. 20-29.*: Pozsony, Lutheránus Világszövetség VB ülése. *Jún. 29.*: Ingatlanrendezési kormánybizottság. *Jún. 30.*: Mátrafüred, a Kárpát-medence magyar pedagógusainak környezetvédelmi szabadegyeteme, megnyitás. *Júl. 2-4.*: Csömör, Országos Evangelikus Találkozó. *Júl. 4.*: Békéscsaba, a Nagytemplom 175 éves; Orosháza, Nagy Ervin és Lázár Zsolt lelkészavatása. *Júl. 6.*: Állami Számvevőszék elnöke és egyházi elnökségünk találkozása. *Júl. 8.*: Nemzetközi INTERNET konferencia megnyitása a hittudományi egyetemen. *Júl. 13.*: Petőfi Emlékbizottság ülése. *Júl. 17.*: Aszód, Detre János esperes köszöntése 60. születésnapján, istentisztelet. *Aug. 1-10.*: Wien, München. *Aug. 15.*: Pécs, Lengyel Henriett és Schaller Bernadett lelkészavatása. *Aug. 20.*: Parlament, állami fogadás. *Aug. 22.*: Budapest-Deák tér, Bajuszné Orodán Krisztina és Szabó János lelkészavatása. *Aug. 23.*: Békéscsaba, gimnáziumi igazgatótanács. *Aug. 24.*: Országos Elnökségi Ülés. *Aug. 25 – szept. 1.*: München-Tutzing, Lutheránus Világszövetség és a Vatikán vegyesbizottsági ülése. *Szept. 2.*: Országos Elnökségi Ülés. *Szept. 3.*: Credo szerkesztőségi ülése. *Szept. 5.*: Rákoshegy, templom újraszentelése, Rákoskeresztúr, lelkési jubileumi ünnep. *Szept. 7.*: Budapesti kórházlelkészek megbeszélése; Evangelium Színház kuratóriumi ülés. *Szept. 12.*: Medgyesegyháza, a 100 éves templom újraszentelése. *Szept. 13.*: Országos Ok-

tatási Bizottság. *Szept. 14.*: Bibliatársulat kuratóriumi ülés; Rendkívüli Országos Presbitériumi Ülés és Országos Közgyűlés. *Szept. 15.*: Kerepestarcsa, LMK ülés. *Szept. 16.*: Budapest-Fasori Gimnázium igazgatótanács ülése. *Szept. 17.*: Hittudományi Egyetem, tanévnyitó igehirdetés. *Szept. 19.*: Iharosberény, templomújraszentelés, Pogányszentpéter: templomújraszentelés, Vése: gyülekezeti látogatás. *Szept. 20.*: Ingatlanrendezési kormánybizottság. *Szept. 21.*: a magyar egyházak és a Magyar Televízió Rt. elnöke megbeszélése. *Szept. 22.*: Ökumenikus Tanács, elnökségi értekezlet. *Szept. 23.*: Országos Esperesi Értekezlet; Szépművészeti Múzeum: Melanchthon vándorkiállítás megnyitása. *Szept. 26-30.*: Meissen-Dresden: Európai Evangelikus Püspöki Konferencia. *Okt. 1-2.*: zsinati ülés. *Okt. 4-7.*: Révfülp, országos lelkészkonferencia. *Okt. 8-12.*: Dr. R. Stahl, Erlangen, a Martin Luther Bund főtítkáranak látogatása. *Okt. 10.*: Budapest-Fasor, templomablakok és harang szentelése. *Okt. 11.*: Čobrdra püspök és kísérete, USA. *Okt. 13.*: Déli Kerület előkészítő tanácskozása. *Okt. 15-16.*: Révfülp, Országos Értelmiségi Fórum. *Okt. 17.*: Orosháza, a gimnázium átadási ünnepe, istentisztelet. *Okt. 18-22.*: London, Egyesült Bibliatársaságok konferenciája. *Okt. 24.*: Budapest-Cinkota, TV istentisztelet a 300 éves gyülekezet templomából; Budapest-Vigadó: Reformációi Est; Marriott Hotel: egyházi fogadás. *Okt. 26.*: Dr. Mojzes Imre államtitkár látogatása; Sajtótájékoztató az Üllői úton Paskai bíborossal együtt. *Okt. 27.*: Hittudományi Egyetem, reformációi előadásorozat. *Okt. 28.*: A Magyar Tudományos Akadémia és a Hittudományi Egyetem konferenciája. *Okt. 29 – nov. 3.*: Augsburg, Közös Nyilatkozat a katolikusokkal, aláírási ünnep. *Nov. 4.*: A Miniszterelnöki Hivatal és az egyházak küldöttségének megbeszélése. *Nov. 5-6.*: Révfülp, Országos Felügyelői Konferencia. *Nov. 9.*: Magyar Anyanyelvi Konferencia, előadás.

6.

Előttünk van a 2000. év, magyar egyházaink ezeréves, a keresztyénség kétezres éves ünnepe. Egyházunk, gyülekezeteink népe örömmel és hálaadással nézhet előre, mert az elmúlt évtizedben kéréseinken és érdemeinken felül megáldott az Úristen. Ki gondolta volna, hogy intézményeink és országos munkaágaink újraindulhatnak, templomokat és egyházi intézményeket építünk, országos ifjúsági és gyülekezeti evangélizációkat, missziói napokat rendezünk. Ebben a munkában telt el presbitériumunk és közgyűlésünk szolgálati ideje. A következő tavaszi ülésen együtt kell számot adnunk az elvégzett munkáról és előkészítjük a következő adminisztrációs időszakot. Köszönöm a Kerület felügyelőjének, a Püspöki Hivatal munkatársainak, a kerületi tisztségviselőknél a munkát, segítséget, bizalmat.

Isten áldása legyen rajtunk, próbáljuk szorosabbra zárni sorainkat, több megértéssel és bizalommal tekinteni egymásra, hogy a kapott sok isteni áldást továbbadhassuk gyülekezeteinknek és egész népünknek. A hét igéjével bíztat bennünket Urunk: „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (1Kor 6,2).

ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET

Presbitériumi ülés 1999. november 17-én

FARKASHÁZI FERENC
felügyelő jelentése:

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium (közgyűlés), Kedves Testvéreim!

A Mindenható kegyelméből ismét eltelt egy év. Csak köszönet és hála szavaival kezdhetem beszámolómat, mert egészséget és lehetőséget adott az Úr, hogy felügyelői kötelezettségemnek 80 éves korom ellenére is – ha csökkentett mértékben is – de eleget tudja tenni. Köszönöm Szebik Imre püspök úrnak segítő, megértő támogatását és bizalmát.

Nem titok, hogy egyházkerületünk életében a törvényeink és presbitériumi, közgyűlési döntéseinek végrehajtásában minden esetben azonos véleményen voltunk.

Kerületünk lelkészeinek tevékenységét – lelkészi munkáját mindenkor – féltő szeretettel, segítő gondossággal kísértük figyelemmel.

Kedves Testvéreim!

Az 1998. évben megkezdett új összetételű Zsinatunk november hónapban megtartott ülészakájában új törvénykönyvünk hiányosságait is egyházunk szervezeti struktúráját kívánta véglegezni. Erre 1999. március 12-13-án került sor. Ezt követően az Országos Közgyűlés által kiküldött átalakulást előkészítő szervező bizottságok elkészítették a három egyházkerület székhelyeire vonatkozó javaslatokat, és az új püspök személyére vonatkozóan is jelöléseket tettek, de még mindig vannak olyan kérdések, melyek egyházjogi, törvényi rendezést igényelnek.

Ezekről Szebik Imre püspök ad részletes tájékoztatást.

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium (közgyűlés)!

Az elmúlt évben tekintettel a törvényileg is eldöntött három egyházkerület szervezéseire és megvalósítására az országos közgyűlés és presbitérium a megjelölt határidőkre a szükséges intézkedéseket megtette.

A megvalósítások folyamatban vannak.

Egyházkerületünk elnöksége és tisztségviselői 2000. szeptember végéig még a régi szervezeti formában végzi igazgatói és spirituális feladatait.

Ennek megfelelően került előkészítésére az 1999. évi novemberi Egyházkerületi presbitérium ülése és közgyűlése.

Egyházkerületünk elnöksége, amint a püspöki jelentésből is kiténik féltő szeretettel kísérte figyelemmel lelkészeink tevékenységét, oktatási és szociális intézményeink működését.

Ha szükséges volt a várt segítséget megadta, intézkedéseit megtette.

Felügyelet gyakorlása tekintetében kerületünkben is a püspöki felügyelet, helyesebben a püspöki szolgálat erősítette esperes testvérekkel, egyházközségekkel való folyamatos élőkapcsolatot.

Míg az egyházkerületi felügyelői tevékenységem a költségvetési gazdálkodás értékelése, ellenőrzése vonatkozásában az egyházi intézményeknél, különösen a jelentősebbeknél volt folyamatos.

Törvénykönyvünkben előírt kerületi presbitériumi üléseken és közgyűléseken részt vettem.

Országos egyházi bizottságok munkájában – amelynek tagja vagyok – közreműködtem. Országos közgyűlés által elrendelt, az átalakulást előkészítő bizottság munkájában részt vettem.

Hálával és köszönettel tartozom Istennek, hogy kerületünkben működő oktatási és szociális intézményeink igazgatótanácsai ülésein – amelynek tagja vagyok – egy kivételével jelen lehettem.

A Mindenható kegyelméből a 2000. évben történő választásokig még szeretnék részt venni egyházkerületünk életében és feladatok ellátásában.

Tisztelt Egyházkerületi Presbitérium (közgyűlés)!

Felügyelői tisztségem elmúlt 12 éves időszaka alatt mindenkor éreztem hittestvéri szeretetüket, figyelmességüket.

Feladataim és kötelezettségeim ellátásában nyilván voltak hiányosságok és tévedések, melyeket akaratlanul vétettem, de minden esetben a segítő szándék, önzetlen testvéri szeretet és alázat irányított és segített minden tevékenységemben és cselekedetemben. Erős vár a mi Istenünk

D. SZEBIK IMRE püspök jelentése:

A közelmúltban kértek arra a különös szolgálatra, hogy az áldozat – a testi és lelki áldozat – értelméről szóljak az Újszövetség fényében evangélikus teológiai értelmezésünk alapján.

Így került elő I. Péter 2,5 igéje: Ti magatok is, mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által.

Általában templomépítés alkalmából elhangzó biztatás-ként szólal meg ez az ige gyülekezeteinkben, vagy ha híveink egyetemes papságát kívánjuk hangsúlyozni, akkor hivatkozunk rá.

Nem tesszük azonban vizsgálat tárgyává a lelki áldozat, áldozatok kifejezést: pneumatikasz thüsziasz, geistliche Opfer, spiritual sacrifices.

Bizonyos, hogy az egyháznak, benne az egyes gyülekezeteknek, mint a falban a téglák, szép rendben kell egymáshoz illeszkedniük, s ezáltal lelki házzá, közösséggé formálódnok. Ma ezt kompatibilitásnak nevezik a számítógépek vi-

lágában. Ez a működőképesség feltétele. Az egyháznak, a gyülekezeteknek is működőképesnek, szolgálatra képesnek kell bizonyulnia. Sőt lelki áldozatokat szabad felajánlania, amelyek Isten előtt kedvességet találnak.

Méltán kérdezhetjük, melyek ezek a lelki áldozatok?

Az áldozat szó protestáns fülnek rosszul cseng. Emlékeztet a mise áldozatra. Emlékeztet emberi teljesítményre, lemondásra, valaminek az odaadására.

Itt azonban Istennek ajándékozunk valamit, Istennek odakínálunk, odaviszünk, felajánlunk. S ez – éppen keresztyének, lelkészek és felügyelők esetében – nem kevesebb, mint egész életünket Istennek rendelkezésére bocsátani, úgy hogy az neki tessen, előtte kedves legyen. Ha éneket zengünk, akkor is, ha imádkozunk, akkor is, ha tette készségünket mutatjuk, akkor is, Jézus Krisztusért, az Ő nevében, s az Ő érdeméért.

Meg ne feledkezzünk a lelki áldozat felajánlásáról, más szóval merjük egész életünket Isten rendelkezésére bocsátani.

1./ A római katolikus – evangélikus közös nyilatkozat értelme és remélt távlatai.

Közismert, hogy Augsburgban, 1999. október 31.-én, a reformáció ünnepén a Vatikán képviselőjében Chassidy bíboros és Kasper püspök, az LVSz képviselőjében pedig Krause püspök, LVSz elnök és Noko főtitkár aláírták azt a közös nyilatkozatot, amelynek értelmében együtt magvallják: egyedül kegyelemből, egyedül Krisztusért, egyedül hit által, az ember minden érdeme nélkül nyerünk igazságot Isten előtt. Hit által, amely azonban a Szent Lélek erejével jó cselekedetekre törekszik.

Nem jelent ez uniót, egyesülést a római egyházzal, azt sem tételezi fel, hogy minden kérdésben egyetértés alakult volna ki. Egy örömteli lépés, amely a reformáció alapigazságának közös elfogadása mindkét egyház részéről.

Ez pedig magával hozza, hogy a trentói (tridentini) zsinat kiátkozási formulái érvényüket veszítik, miként a Formula Concordiae damnamusai is hatálytalanná válnak a kölcsönös jegyében.

Mindezt hosszú teológiai munka után ünnepélyes istentiszteleti keretben juttatta kifejezésre a két egyház. Bár mindkét oldalon voltak, vannak ellenzői, a többség örömmel vette tudomásul a megállapodást.

Mi az értelme ilyen nyilatkozatnak és melyek a remélt távlatok?

Luther személyes kérdése, a reformáció alap igazsága újra a gondolkozó emberek asztalára került. Kérdezik, mit jelent ez ma? Hogyan kell érteni a megigazolást? Egyáltalán mi az? Kísérjük meg két választ adni.

a/ Mindnyájan elfogadás útján válunk emberré. Szüleink elfogadnak minket fogantatásunk pillanatában. Másként is dönthettek volna. Aztán elfogad a rokonság, később az óvónéni, majd az iskolában a tanító néni, barátok, felnőtt korban munkatársak. E nélkül a befogadó, elfogadó aktus nélkül lehetetlen emberré válni. E folyamat csúcán, sőt a folyamat mögött ott rejtőzik Isten. Isten, aki adta életünket, képességeinket génjeinkbe rejtette és a Krisztusért elfogad minket, egyházába helyez a keresztségben, hogy a gyülekezetben is elfogadottak, befogadottak legyünk. Sőt, egykor ezért a Krisztusért fogad be örök országába is. – Ez a megigazulás ma.

b./ Van egy másik kísérlet, amely a megfelelés /Entsprechung, szó tartalmával közelít a megigazuláshoz.

Mindnyájan megfelelni igyekszünk a velünk szemben támasztott elvárásoknak. A gyermek a szülőnek, hogy jól tanuljon, szófogadó legyen, a tanár a gyermeknek, hogy alkalmasnak bizonyuljon ismeretek közlésére és személye formálására. A lelkész megfelelni igyekszik a gyülekezet elvárásának. A felettesnek a beosztott igyekszik kedvében járni, megfelelni. A megfelelés iratlan szabály, egy ki nem mondott erkölcsi törvény és egy meg nem kötött, de érvényes szerződés két fél között, akik kapcsolatban vannak egymással. Isten is elvárja, hogy megfeleljünk neki életvitelünkben, gondolkodásunkban, döntéseinkben. Erre azonban egyedül nem vagyunk képesek. Jézus Krisztus siet segítségünkre, hogy mindenben megfeleljünk Neki, mert Ő – Krisztus – megfelelt az Atya akaratának. Megfelelés Krisztus által – megigazulás Krisztusban.

Mi a távlata a megállapodásnak?

Már a jelen kifejezi a megbékélést, s ez reméljük másokat is megbékélésre inspirál... Kifejezi az összetartozást, minden ellenségeskedés megszűnését. Hazai katolikus egyházunk már jelezte, elfogadni kívánja a közös esküvői liturgiát.

Távlatosan – hívek részéről követelt – az úrvacsora közös ünneplésének gyakorlata. Közös istentiszteletek tartása ünnepi összetartozásunk kifejezéseként. Miután minden érdemszerző lehetőség kizárt e közös hitvallás nyomán, értelemszerűen az elhunytak lelki üdvéért aligha lehet misét bemutatni. Emlékezni lehet rájuk Isten színe előtt imádságban.

Távlatosan a párbeszéd lehetővé kell tegye minden még rendezetlen kérdés /reverzális, egyházértelmezés, successio apostolica/ válaszadását. Kevesen tudják, maga II. János Pál pápa kérte Róma püspökének ökumenikus újraértelmezését.

A távlatok nagyon biztatóak a két egyház viszonyában.

Szimbolikus volt, ahogy Ishmael Noko LVSz főtitkár és Kasper püspök a Szent Ulrich templomban a Krisztus keresztje tövében foglaltak helyet s várták az ünnepi liturgia kezdetét.

2./ Az egyház és állam viszonya hazánkban.

1998. december 7.-e óta nem volt egyházkerületi közgyűlés, ezért röviden szölok e jelentős megállapodásról, melyet a jelzett napon a jelenlegi kormánnyal kötött egyházunk. Ez a megállapodás lehetővé teszi egyházunk szolgálatának terebélyesedését, a társadalom kívánta iskolai, szociális és kulturális tevékenység kiszélesítését és az egyházi ingatlanok rendezését 2011-ig. A megállapodás biztosítja a fakultatív hitoktatás anyagi fedezetét iskolákban és gyülekezeti keretek között egyaránt.

Ennek a megállapodásnak a jegyében épülnek új templomaink, gyülekezeti központjaink, s bővül iskoláink, óvodáink, kollégiumaink száma. (Nyíregyháza)

3./ A Bajor evangélikus egyház testvéri segítsége tette lehetővé a Révfülöpi Oktatási Központ létesítését, amely kizárólag az ő anyagi támogatásával épült. Céladományként csak erre a célra volt felhasználható. Fontos, hogy jó tartalommal töltsük meg, s mielőbb rentábilissá tegyük.

4./ Zsinatunk munkája folytatódik. Egyre nehezebbnek tűnik az átmenet megvalósítása, törvényeink hiányosságai is előbukkannak. Részletes beszámolót ad a zsinati gazda testvérünk, Dr. Győri József, melyet e helyen is köszönettel fogadunk.

5./ Gyülekezeteink életéről a tavaszi presbiteri ülésen beszámoltam. Itt a közgyűlés előtt emlékezetünkbe idézem, hogy 2111 temetéssel szemben csupán 1445 keresztelezés volt kerületünkben, a fogyás 666. Konfirmáltak 1221-n, esküvő 538 alkalommal tartott. Ezen számok évek óta csökkenő tendenciát mutatnak. Növekedett az úrvacsorázók száma: 101 407.

Jóllehet egyre több lelkész szolgál sorainban, a látogatók száma csökken: 21542. A hittanórák száma: 50 000.

A gyülekezetek anyagi áldozatkészségét jelzi az a szám, amely egy felnőttre 280,-Ft/hó összeget mutat ki, amely igen csekély.

Itt említtem, hogy amely gyülekezetben még nem működne alapítvány, gyorsan meg kell nyitni. Részint az ÁFA ezen az úton visszaigényelhető, részint az első 1%-t híveink a gyülekezeteknek utalhatják át a SZJA-ból.

6./ Iskoláink helyzetéről külön jelentés szól. Itt csupán azt említtem, hogy néhány gyülekezetben folynak tárgyalások új iskolanyitásról, reméljük eredményesen. (Pápa, Kőszeg, Miskolc, Bakonycsernye).

7./ Épül a szombathelyi szeretetotthon, a nyíregyházi gyülekezet három egységnyi új szociális létesítményt vett át a város kezeléséből ez év november 1-jével. Oroszlányban egy általános iskola átalakításával épül ki új egyházi szeretetotthon és szociális központ, reménység szerint.

Szeretotthonaink dolgozóinak szakmai továbbképzése és beosztásuknak megfelelő végzettség elérése további alkalmazásuk feltétele. Ezt miniszteriálisan ellenőrzik.

8./ Új templomok, gyülekezeti házak és lelkészlakások szentelése örömteli szolgálat. Ilyen szentelések történtek:

Balatonfüred: új templom

Lébény: Parókia

Miskolc: ÖK. Anyaotthon felszentelése

Nagybörzsöny: Budai Egyházmegye Konferencia Központja,

Nagyveleg: gyülekezeti ház

Nyíregyháza: ÉLIM foglalkoztató

Oroszlány: gyülekezeti ház

Pesthidegkút: gyülekezeti ház, parókia

Révfülp: Evangélikus Oktatási Központ

Szécsény: imaház

Veszprém: gyülekezeti ház, parókia

9./ 1999-ben szentelt lelkészek:

Fodor Ildikó

Labossa Péter

Molnár Erzsébet

Németh Péter

Németh Péterné Balog Eszter

Novotny Dániel

Szakos Csaba

10./ Nyugállományba helyezését kérték:

Kardos József téri lelkész 1999. szeptember 1-jétől

Oláh Zoltán arnóti lelkész, egészségi állapotára tekintettel, 1999. szeptember 1-jétől

11./ Elhunytak 1999-ben:

Botta István ny. tordasi lelkész 1999. március 15.-én, 81 évesen

Csonka Albert ny. száki lelkész 1999. április 2.-án, 77 évesen

id. Deme Károly ny. lelkész, diósgyőr-vasgyári helyettes-lelkész 1999. július 24.-én, 77. évében,

Horváth József ny. zánkai lelkész 1999. január 15.-én, 77. évében

Sághy Jenő ny. mórchida-árpási lelkész, 1999. június 5.-én, 85. évében

Visontai Róbert ny. budafoki lelkész 1999. október 9.-én, 79 éves korában,

12./ Szolgálataim

- belföldön:

Arnót, Aszód, Bagolyirtás, Bakonycsernye, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békásmegyer, Bokod, Budagyöngye, Budahegyvidék, Budakeszi, Budaörs, Budavár, Csepel, Csömör, Deák tér, Diósgyőr, Dunaegyháza, Felsőpetény, FÉBÉ, Győr, Győrújbarát, Göd, Hatvan, Hévíz, Kelenföld, Kemeneshőgyész, Kölcse, Kőszeg, Kővágóörs, Lajoskomárom, Lébény, Lócs, Lucfalva, Miskolc, Mosonmagyaróvár, Nagybörzsöny, Nagyveleg, Nádasd, Nyíregyháza, Nyíregyháza-Rózsret, Óbuda, Oroszlány, Ósagárd, Pannonhalma, Pápa, Pásztó, Pesthidegkút, Piliscsaba, Répcelak, Révfülp, Sárvár, Sopron, Szakony, Szerescseny, Szécsény, Székesfehérvár, Szombathely, Taliándörögd, Tatabánya, Vadosfa, Várpalota, Veszprém, Zirc, (65).

- külföldön:

1999. febr.3-5 Brüsszel

EU megbeszélés

1999. máj. 27-31 Finnország

LEKKJ Konferencia

1999. juni. 9-10. Stuttgart

Magyar egyházi vezetők a stuttgarti Magyar Intézetben, előadás

1999. okt. 3.

Pozsony

Evangélikus Teológia felszentelésén

1999. okt. 16-18. Braunschweig

Generalsynod VELKD ülésén

1999. okt. 30-31. Augsburg

Megigazulásról szóló közös nyilatkozat aláírásán.

1999. okt. 31-nov.1. München

von Loewenich bajor püspök búcsúztatásán.

1999. nov. 20-21. Nürnberg

Bajor püspök iktatásán

1999. nov. 22-23. Weiden

Bajor egyházi zsinat

13./ A szolgálatba hívó Úrnak köszönöm munkatársaimat, akikkel együtt végeztem a Ránkízottak pásztori gondozását és életük terelgetését. Az Országos Elnökségben éppúgy, mint Egyházkerületünk élén. A püspöki hivatalban éppúgy, mint a gyülekezetekben vagy az egyházmegyék élén esperes és felügyelő testvéreket. Legyen a kegyelmes Isten áldása minden elvégzett szolgálatunkon. Ő bocsássa meg, ahol vétettünk vagy mulasztottunk s tegye teljessé, amit mi töredékesen tettünk.

Bizalommal kérem jelentésem szíves elfogadását.

AZ ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET PRESBITÉRIUMÁNAK ÉS KÖZGYŰLÉSÉNEK (1999. november 16-17) HATÁROZATAI:

1)

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma 1999. november 16.-i ülése és Közgyűlése. 1999. november 17.-i ülésén, megtárgyalta a Pesthidegkúti Missziói Evangélikus Egyházközség önállósulási kérelmét, melyet a Budai Evangélikus Egyházmege közgyűlése támogatólag terjesztett elő.

Tekintettel arra, hogy a gyülekezet önálló anyaggyűlékezetté válásának jogi és tárgyi feltételei – templom, lelkészlakás, gyülekezeti terem – 1999. évben megvalósultak, az Északi Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése a MEE 1997. évi II. tv. 69.§-a értelmében jóváhagyta, hogy 1999. december 1-jétől a **Pesthidegkúti Evangélikus Egyházközség** önálló anyaggyülekezet legyen.

2)

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma 1999. november 16.-i ülése és Közgyűlése. 1999. november 17.-i ülésén megtárgyalta és jóváhagyta a Vasi Evangélikus Egyházmege 1996. november 16-án, illetve 1998 október 3.-án Szombathelyen tartott közgyűlése határozatát, mely a Zsédény-Hegyalui Evangélikus Egyházközség képviselőivel és a gyülekezetet gondozó sárvári lelkésszel egyetértésben **Zsédény-Hegyalui Evangélikus Egyházközséget** filiává minősíti át, mivel már nem rendelkezik az anyaggyülekezeti státuszhoz szükséges, önállóságot biztosító feltételekkel. A filiává alakított egyházközség 2000 január 1-jétől az Uraiújfalui Evangélikus Egyházközség része lesz.

3)

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma 1999. november 16.-i ülésén és Közgyűlése november 17.-én tárgyalta a Veszprémi Evangélikus Egyházmege 1999. október 30.-i, révfülöpi közgyűlése határozatát a korábbi Mencshely-Nagyvázsony-Szentantalfa-Zánkai Evangélikus Egyházközség új társulási egyezményéről és ennek következtében új megnevezéséről és azt jóváhagyta.

Az egyházközség új elnevezése: **Mencshely-Nagyvázsony-Szentantalfa-Zánkai Társult Evangélikus Egyházközség** székhelye: Mencshely, Kossuth u. 24.

4)

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Presbitériuma 1999. november 16.-i ülésén és Közgyűlése november 17.-én tárgyalta a Veszprémi Evangélikus Egyházmege 1999. október 30.-i, révfülöpi közgyűlése határozatát a korábbi Dörgicse-Kővágóörs-Balatonfüredi Evangélikus Egyházközség kettéválásával alakult két egyházközség létrejöttéről, és a MEE 1997. évi II. tv. 69.§-a értelmében jóváhagyta azt.

Az új egyházközségek neve: **Balatonfüred-Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség** székhelye: Dörgicse, Fő u. 49. Kővágóörsi Evangélikus Egyházközség.

AZ ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET PRESBITÉRIUMÁNAK ÉS KÖZGYŰLÉSÉNEK (1999. november 16-17) FELTERJESZTÉSE AZ ORSZÁGOS PRESBITÉRIUM ÉS KÖZGYŰLÉS 1999. december 9.-I ÜLÉSE ELÉ.

1)

„Tekintettel arra, hogy az 1997. évi X. Törvény az egyházi bíráskodásról nem rendelkezik a peres eljárások során felmerülő költségek (bírák, tanúk útiköltsége, napidíja, telefon, posta, stb.) biztosításáról, az ügyek intézésének lehetővé tételére javasoljuk, hogy a bírósági kereset benyújtásakor a per indítója, 50 000,-Ft, azaz ötvenezer forint letétet fizessen, amit visszakap a bíróság ítélete után, a vesztes félre kirótt perköltségek megtérítésekor.”

2)

„A közgyűlés a bírói eljárás kiszámíthatóságát és gyorsítását olyan fontos körülménynek tartja, amelynek hiánya az egyház és az eljárás alá vont számára is erkölcsi és anyagi hátrányt okoz, ezért a jogi szabályozás felülvizsgálatát, egyúttal a tisztséget vállaló bírák kötelességtudatának erősítését is szükségesnek tartja.”

AZ ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET KÖZGYŰLÉSÉNEK (1999. november 17) NYILATKOZATA:

„Az Északi Evangélikus Egyházkerület 1999. november 17.-i közgyűlésén meghallgatta D. Szebib Imre püspök úr és Dr. Győri József zsinati gazda beszámolóit, s a zsinattal kapcsolatos eseményekről értesülve az alábbi állásfoglalást fogalmazza meg:

„Engedelmeskedjete minden emberi rendnek az Úrért”

A tájékoztatókból és a hozzászólásokból nyilvánvalóvá lett, hogy Egyházunk egysége és békéje veszélyben van, ami negatív módon kihat gyülekezeteink és intézményeink életére. Sajnálattal vettük tudomásul több zsinati tag lemondását.

Ezért tisztelettel kérjük, hogy a hatályban lévő törvényeket az esetleges hiányosságai ellenére is fogadják el a korábbi nyilatkozatoknak megfelelően és segítsék a közös jó rend kialakításának további munkáját.

Kívánjuk, hogy mindnyájunk szolgálatát az Istenbe vetett bizalom és egyházunkért érzett szeretet és felelősség hassa át”

ORSZÁGOS EGYHÁZ

Presbitériumi ülés 1999. december 9-én

Dr. FRENKL RÓBERT
országos felügyelő jelentése:

Igen Tisztelt Országos Közgyűlés! Kedves Testvéreim!

Készülve erre a Közgyűlésre – többek között – átneztem az elmúlt másfél évben előterjesztett jelentéseimet. Nevezetesen az 1998 és 1999 májusában az Országos Presbitérium elé terjesztett jelentéseket és különös figyelemmel az 1998 decemberében az Országos Közgyűlésnek tett jelentést. Az természetes, hogy bizonyos témák – állam és egyház kapcsolata, iskolaügy, sajtóügy, Zsinat, ... – ismétlődnek a jelentésekben, hiszen ezek lényeges területei az egyházi közéletnek, szükségszerűen az országos felügyelő tevékenységének. Az is érthető, hogy az elemzések, a megoldásokat célzó irányvonalak saját látásmódomat tükrözik.

Ami meghökkentő, egyfajta tehetetlenséget tükröznek, nagyon visszafogottan, igen közvetve, de a hozzáértő számára érzékelhetően a jelentések. Nincs ez ellentmondásban a jelentésekben felsorakoztatott számos pozitívummal, eredménnyel, hiszen Istennek hála az egyház imponálóan növekvő intézményrendszere immár valóban rendszerszerűen produkálja az eredményeket.

Az elmúlt időszakban is új templomok kerültek felszentelésre régieket újjítottak fel, gazdagítottak. Közoktatási intézményeinkben hétezer gyermek tanul, közel hétszáz pedagógus irányításával. Folyamatosan bővülnek, gyarapodnak szereteti intézményeink. Értékes a központi sajtó munka és örvendetesen sok az egyházmegyei és gyülekezeti kiadvány. Minden eddiginél több konferenciára, gyülekezeti eseményre került sor 1999-ben. Jó érzéssel készülünk a 2000. esztendőre, a milleneumi évre, gazdag az egyházi naptár is. Hiszszük, reméljük, hogy méltóképpen veszünk majd részt a két-éves kereszténység és az ezeréves államiságát ünneplő magyarság jubileumi esztendőjének sodrában.

Hol itt a gond, – kérdezhetné ezek után bárki, nem arról van-e szó, hogy egyesek jó dolgukban – mint oly sokszor tapasztalható a világban is – nem tudnak nyugodtan munkálkodni, hanem békétlenséget szítanak. Hiszen még az sem állítható, – őszinte véleményem ez néhány kritikával szemben –, hogy pusztán a rendszerváltozásnak, a megváltozott helyzetből adódó automatizmusoknak köszönhető az eredmények. Úgy vélem, hibáink ellenére tudtunk többlet humán energiákat mozgósítani, élni a megújulást akaró hívek és lelkesek tehetségével, jól gazdálkodtunk a lehetőségekkel.

A gondok éppen abban érthetően tetten, hogy az örvendetesen megnövekedett egyházi aktivitás, értve ezen mind a megélt gyülekezeti életet és az egyházi közéletet, egyre többször ellentmondásba kerül az elavult egyházszerkezettel és munkastílussal. Az egyházi élet minden szintjén jelentkeznek az ebből adódó konfliktusok, érthető, hogy a legnagyobb visszhangot az egyházkormányzás magasabb szintjein keletkezők váltják ki. Törvényszerűen visszaütnek az el-

múlt évtizedben a szőnyeg alá söpört, ki nem beszélt feszültségek, problémák.

Nem kívánám csökkenteni saját felelősségemet a folyamatba, – a korábbi jelentésekre hivatkozás nem ezt célozza, – ma is úgy látom, igen kevés dologban tennék másként, ha újra élhetnénk az elmúlt évtizedet. Éppen azért, mert a megnyílt, korábban nem remélt lehetőségek az együttműködő, értékorientált, jó értelemben vett mozgalmi munkastílust igényelték, illetve igazolták. Csak egy kérdésben tennék biztosan másként, ragaszkodnék az egyetemes főtítkári poszt betöltéséhez. Ennek hiánya nemcsak az országos felügyelő érdemi tevékenységét nehezítette meg, ez lenne a kisebb baj, hanem devalválta az országos iroda munkáját olyan időszakban, amikor ennek fokozatosan megnőtt a jelentősége. Nem volt és ma sem kielégítő az információáramlás, két központtal működünk, ami olykor adminisztratív káoszt eredményez, nehéz értékelni mi a véletlen hiba, és mi egy-egy ügy szándékos vakvágányra terelése. Most már úgy látom és ezt erősíti az elmúlt évben az országos iroda igazgatói tisztre kiírt eredménytelen pályázat, hogy az iroda rendbetételével meg kell várni a 2001-ben felálló új elnökséget és szervezetet, akkor képzelhető el egyfajta tiszta lap, új kezdet. Természetesen ehhez az is szükséges, hogy minél többet jól elvégezzünk a még hátralévő átmeneti időszak teendőiből, ezt is kívánja elősegíteni jelentésem.

Mielőtt tovább elemezném belső életünk időszerű kérdéseit, több szempontból is foglalkoznom kell állam és egyház, még konkrétabban a kormány és az egyház kapcsolatával.

Az első megközelítésben örömmel és tisztelettel kell jelentenem – ahogy ennek az egyházi sajtóban is hangot adtam –, hogy az elmúlt másfél évben a Magyar Köztársaság kormánya rendezte mindazokat a kérdéseket, amelyeket a korábbi, ugyancsak az egyházak helyzetét rendezni igyekvő kormányok, maguk előtt görgettek. Ráadásul csaknem kivétel nélkül minden döntés az egyházak szempontjából kedvező volt. Így a hitoktatásnak, a többi fakultatív tárgyhoz hasonlóan vállalt finanszírozása, a közoktatásban a kiegészítő normatíva nyújtása, az ingatlanrendezés vitás ügyének lezárása, költségvetési garanciák megteremtése, a járadékösszeg kiegészítése, serkentendő az egyházak társadalmi szolgáltatását. Növeli e döntések súlyát, – melyek lényegesen többlet jelentenek annál, hogy egyszerűen gesztusértékűnek lehetne őket nevezni, sokkal inkább értékazonosságot tükröznek, – hogy a miniszterelnök személyesen vett részt a döntések kimunkálásában és – ez már gesztusérték – több alkalommal kifejezésre juttatta elkötelezettségét az egyházak társadalmi szerepvállalását illetően.

Ezt a szellemiséget tapasztalhattuk mind a kancelláriát vezető miniszternél, mind a miniszterelnöknél a közelmúltban sorra került megbeszéléseken.

Magasra került előttünk a mérce, adottak mind a politikai, mind a társadalmi, mind a tárgyi feltételei az egyházi szolgáltatásnak. Rajtunk múlik, hogyan élünk a lehetőségekkel, vállaljuk-e feltételeknek megfelelő megnövekedett terjedelmű és minőségű munkát.

Mindebben van azonban több sajátos csapda is, ez a gondolkör már vissza vezet az egyház belső életéhez. Teológiai csapda – és ezt elmondtuk a miniszterelnöki beszélgetésben is, – hogy a diktatúra több évtizedes függősége után, élvezve a kormány támogatását, magunkat hozzuk függő helyzetbe, tartózkodva minden kritikai észrevételtől, prófétai szótól, pedig éppenséggel megilleti a kormányt a segítő bírálat. A miniszterelnök is erőteljesen hangsúlyozta ezt.

Ami az egyház belső életét illeti, nehéz elvonatkoztatni attól, a gondolattól, hogy az elmúlt másfél évben jelentősen megjavult feltételek hozzájárultak a korábban is meglévő feszültségek fokozódásához. A megnövekedett források megnövelték – legalábbis van ilyen aspektusa a helyzetnek – a tétjét annak, ki diszponál a források fölött.

Korábbi jelentéseimben utaltam a permanens Zsinatból adódó gondokra és arra, hogy lévén a Zsinat az egyetlen igazi közéleti fórum itt jelentkeznek – főleg a strukturális kérdéseknél – azok a feszültségek is, amelyeket másutt kellene felszínre hozni, feldolgozni.

Jeleztem az igazgatótanácsok működésével kapcsolatos aggályokat. Többször, régebben is, kifejtettem, hogy – különösen a nehézségek ellenére fokozatosan demokratizálódó, a jogállamiság jegyeit viselő társadalom kontrolljában – egyre anakronisztikusabb a konvencionális, informális, a hatványos keretjellegű törvények formális előírásait is olykor figyelmen kívül hagyó vezetési, – és munkastílus.

Inkább szomorú vagyok, mint büszke, mert az események keservesen igazolták az óvatos, közvetett, a gyógyítás és nem a feszültségek eskalálására irányuló fogalmazást, melyről – ez is jellemzi helyzetünket és mulasztásainkat – ritkán alakult ki érdemi diszkusszió.

De nem érdemes, nem is szabad a szükségesnél jobban hátra tekinteni. Azt kell belátni, hogy bár kétségkívül tovább is lehet – az egyházban nagy tradíciói vannak ennek – folytatni a halogató, máról-holnapra élő, (túlélő) az aktuális konfliktusok esetében toldozó-foldozó stílust, élve illetve visszaélve a spirituális alkalmak prioritásával, a közéleti gondokat paradox módon háttérbe szorító jellegével. De ez a végén olyan helyzeteket is teremthet, amelyek értékrombolók lehetnek, megkérdőjelezve az elmúlt évtized valós eredményeit, közte a békés átmenetet az egyházban is a diktatúra időszakából a szabadságba. A paradox jelző arra vonatkozik, hogy a spirituális alkalmak, az evangélium ereje éppenséggel kellene, hogy hasson az egyházi közéletben is. Az evangélium fénye le kellene leplezzen minden hipokrizist, gyűlölködést, hatalomföltétést, kapzsiságot, beleértve az ezek leleplezésére szolgáló kegyes szövegeket.

A Pesti Egyházmegye hovatartozása körüli zsinati helyzet – észre kell venni tisztelt Közgyűlés – már nem egyszerűen válságjel, hanem igazi krízist takar. És még mindig – minden oldalon – vannak, akik az arányosítást kívánják vitatni, nem akarva szembesülni azzal, hogy számos egyéb ki nem beszélt egyházi feszültség projektálódik ebbe a vitába. Nem kompromisszumra van szükség, hiszen rossz megoldások között nem létezhet jó kompromisszum, hanem türelmesen, – bármennyire megkésve is, – de foglalkozni kell azokkal a gondokkal, – az új struktúrára való érdemi áttéréstől, a hatalommegosztástól, a törvények betűjének és szellemének követéséből adódókkal –, amelyek megoldatlansága tükröződött a Pesti Egyházmegyét a Déli Egyházkerületből elcsatoló szavazásban. Magam úgy vélem, ha már a Zsinat meghagyta, az 1997-es Zsinat döntésével szemben, a korábbi

egyházkerületeket bizonyos értelemben, akkor ebből a két fővárosi egyházmegye két kerülethez tartozása következik. De ismétlem, nem erről szól a vita, bár már erről szólhatna. Nehezíti a kibontakoztatást a Zsinatot érő számos igaztalan kritika, mely a Zsinat lelkész-elnökét is lemondásra készítette.

Amiért erőteljesebben fogalmazok, annak fő oka, hogy az utóbbi évben előre látott, jószolt krízis markánsan elérte a lelkészi kart. Ez igazi válságjel. Közismert, hogy 1987-es kerületi felügyelői beiktatásom óta első számú prioritás számomra a lelkészek segítése, szolgálatuk támogatása. Ezért is érzékelem érzékenyen a válságjeleket. Szélsőséges példák is akadnak immár. Van esperes, aki az egyházkormányzás döntéseit rendszeresen a bíróságon támadja meg és van aki általános megdöbbenést keltve üt meg el nem fogadható hangot – kontra produktív állojalítás ez – a Zsinattal szemben. Jelen összefüggésében egyiket sem akarom minősíteni, a válságjelenség, hogy egy tisztikarban ilyen távolságok fordulnak elő. Ez az, ami nem viselhető el, robbanásveszélyes.

Fiataltabb, jól dolgozó lelkészek jelzik konfliktusukat az általuk is szükségesnek tartott természetes tisztelet, a vezetők iránti lojalitás és belső morális meggyőződésük között, több konkrét ügy kapcsán.

Egy évvel korábbi jelzéseim lényegében arra vonatkoztak, hogy az adott szervezeti és munkastílusban figyelembe véve a növekvő feladatokat és intézményrendszereket, szükségyszerűen nőn fog a hibaszázalék. Ennek tapasztalásakor nem indulatokra, hárításra, hanem változtatásokra, józan megoldásokra van szükség. És a törvények tiszteletére.

Válságjel – már az iskolák, az Igazgatótanácsok területéről –, hogy két, a püspök-elnök iránt egyébként lojális esperes is szembekerült vele iskolaügyben. Itt sem elsősorban a véleménykülönbség a válságjel, hanem a mögötte meghúzódó megoldatlanság. Az, hogy a vita kibeszélése, a konszenzuseresés helyett más mechanizmusok működnek. A két eset között csak az egyébkénti lojalitás teremt párhuzamot. Bonyhádán a nevelőtestület véleményére támaszkodva támogatott az illetékes esperes egy igazgató jelöltet.

Aszódon viszont egy látszólag morális kérdést felhasználva az esperes – a püspök intelme, a vonatkozó törvények ellenére – hatalmi, illetve presztízs harcba kezdett.

Egyre több áldozata lesz, ha időben nem intézkedünk a többször jellemzett informális, konvencionális közéletnek, amiben végső soron, adott esetben mindenki azt tehet, amit akar. Ebben az összefüggésben ugyanis, az említett esperesek is áldozatok, függetlenül attól, hogy egyiknek pedagógiaileg igaza volt, a másinak nem, de mindketten rossz helyzetekbe kerültek.

Ezeket a helyzeteket – melyekből egyre több fenyeget – kellene megelőzni. Ne ütközhessenek alapértékek, mint tisztesség, egyszerűség, hozzáértés, lojalitás.

Nincs más lehetőség, mint a kompetenciák következetes meghatározása, illetve betartása, mindenki részéről. A kompetenciát a hozzáértés és a tisztesség együtt adja. Lelkészeknek és nem lelkészeknek egyaránt be kell ezt látni. Mindenki rendelkezik ugyanakkor a tévedés jogával, de ez mit sem ér, ha tévedhetetlennek véli magát.

Válságjel, ha a növekvő demokráciával is összefügg furcsa módon, hogy növekszik a névtelen levelek száma, főként iskolaügyekben.

A közelmúltban sorra került értelmiségi, illetve egyházfelügyelői konferenciák viszont egyaránt a mozgósítható tartalékokra hívták fel a figyelmet. A Révfülöpi Oktatási Köz-

pont belépése tette lehetővé ezen konferenciák régóta indokolt megrendezését. Egyben azt is jelezték, hogy mennyi lehetőségünk van még az egyházi élet gazdagítására. Mindkét konferencia résztvevői igényelték a folytatást és ez is igen örömdetes. Jelentésemben is szeretném megköszönni a közreműködést minden előadónak, hiszen elsősorban nekik volt köszönhető a színvonal. Ugyanakkor a Révfülöpi Oktatási Központ vezetési krízise is jelezte, hogy nem vagyunk eléggé felkészültek a megnövekedett lehetőségek által megfogalmazódó kihívásokra.

Második éve ülünk le havonta egy-egy órára az országos iroda missziói és oktatási feladatokat ellátó munkatársaival. Ennek alapján is kialakult az a véleményem, hogy indokolt lenne már a sok jó erőfeszítést, a gyermek, ifjúsági, a kórházlelkészi, a börtönlelkészi ...munkát jobban közelíteni, létrehozni az országos egyház missziói szekcióját, katonai hasonlaltal élve, egyfajta főcsoportfőnökséget. Említhettem volna ezt az országos iroda korszerűsítése kapcsán is.

Lehet, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem az otthonigazgató felmentése körül kialakult konfliktus is hozzájárult ahhoz, hogy talán súlyosabbnak ítélem meg a váltságjeleket, mint amilyen erősek azok a valójában. Mégsem hiszem, hogy így lenne. Annyi azonban feltétlenül igaz, hogy riasztónak tartom – és ennek része ez a konfliktus is – a lelkészi kar megosztottságát. Kezelhető lenne egy viszonylagos klerikus-laikus ellentét, a diktatúra évtizedei után, a nem lelkész elem visszatérésének zökkenői miatt. De erről alig van szó. Úgy látszik, hogy a lelkészi karban sok évtizeden át lefojtott feszültség most kerül felszínre. Lelkészek sérelmei, keserőségei. Nem jó tendencia ez, figyelembe véve az új nemzedékek jelentkezését, is akikre nem szabad ráterhelni a korábbi gondokat.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen meghatározó a lelkészi elem szerepe, ezért is nehezen tolerálhatók az ottani konfliktusok. Ugyanakkor nehéz is ezekben segíteni. Legutóbb a Credo szerkesztőjének a lemondásakor derült ki, hogy az Egyetem címzetes professzora máig keserőséget hordoz a szívében, mert hosszú ideje nem tanít, ahogy ő megéli nem taníthat az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, ugyanakkor megbecsült előadója katolikus és református felsőoktatási intézeteknek, nem is szólva a külföldi elismerésről. E történet is azért tartozik ide, mert meg nem oldott feszültségekről szól. Nem igazságot kell osztani, szolgáltatni, hanem olyan légkört teremteni, amely legalábbis segít a dolgok szeretetteljes megközelítésében, a valóban testvéri problémakezelésben.

Ismét nem az igazságszótás igényével és ugyancsak nem újra exponálni akarva a vitát e helyről is meg kell erősítenem, hogy nehéz szívvel vezettem az otthonigazgató felmentéséről döntő közgyűlést, tudva, hogy az intézmény érdekét kifejező döntés ellentétes azzal a pásztori, lelki gondozói, a lelkészi pályára felkészítő tevékenységgel, melyet az otthonigazgató végzett. De hát nem erről szólt a történet.

Tisztelt Közgyűlés! Az egyházfelügyelői konferencián is elhangzott annak a veszélye, hogy túl sokat foglalkozunk magunkkal, belső dolgainkkal, ahelyett, hogy feladatainkra összpontosítanánk. Van ebben igazság, jelentésem is tükrözi ezt a veszélyt. De hát éppen erről van szó. Ha túl sokáig tart a háritás, a gondok szőnyeg alá söprése, akkor ezek egy idő után nagyobbak tűnnek és valójában nehezebben leküzdhetőek lesznek, mint eredetileg lettek volna. Ha megkése is, de át kell esnünk a változtatás katarziséban. Holnap nem élhetünk

abban az egyházban, amelyben tegnap éltünk. Immár szakmailag sem, de erkölcsileg sem.

Örültünk a történelmi eseménynek, az augsburgi katolikus-evangélikus közös nyilatkozatnak, a megbékélésnek. De hamar látnunk kell, hogy a legsikeresebb külpolitika is igényli a jó belpolitikát. Híveink számára értelmeznünk kell a megállapodást. Magyarország más, mint Németország, ahol egyensúlyban van a két egyház. Minket fenyeget, az ökumené jegyében, a spontán asszimiláció, mint a kisebb szükségszerűen gyengébb felet. „Hiszen már úgyszincs különbség”

Az említett teológiai tanár, aki a püspök-elnökkel együtt nagy érdemeket szerzett a katolikus-evangélikus dialógusban, a Szentháromság utáni utolsó vasárnap a Deák-téri szószékről nagy erővel hirdette az igét. „Megbékélt különbözőségeink egysége” – ez volt egyik fő mondanivalója.

Elődje – Keken András – annakidején még csak így fejezte ki az alapgondolatot: Különbözőségeinkben lehetünk egyek. Az idő múlását, társadalom és egyház változását jelzi, hogy ma már szükség van „megbékélt” jelzőre, ez fejezi ki a lényegét.

„Megbékélt különbözőségünkben lehetünk egyek.” A Zsinaton is, a közegyházban is, a gyülekezetben is, a társadalomban is.

Megköszönöm az Országos Egyház minden munkatársának együttműködő támogatását, az elnökség segítségét, kérem jelentésem elfogadását.

D. DR. HARMATI BÉLA püspök-elnöki jelentése:

Tisztelt Presbitérium, tisztelt Közgyűlés!

1. „...Nagy kapu nyílt, de az ellenfél is sok”

Fényekről és árnyékokról kell szólnom mai jelentésemben abban a bibliai összefüggésben, ahogyan Pál apostol nyilatkozott Efezusban végzett missziós útjáról: ... „nagy és sokat ígérő kapu nyílt ott előttem, de az ellenfél is sok.” (1Kor 16,9). Hiszen talán soha még nem nyílt egyházunk számára olyan nagy és sokat ígérő kapu, mint éppen most a legutóbbi évtizedben. Májusi presbiteri ülésünkön iskoláink és nevelőink oktatói-nevelési munkája állt a püspöki jelentés középpontjában. Ma szabad emlékeztetnem a Presbitérium és a Közgyűlés tagjait arra, hogy a sokféle örömteli változás, fejlődés, egyházi tevékenység sodrában, kezdve a missziós-evangélizációs szolgálatoktól az ifjúsági munkán keresztül a diakóniai-szociális intézményekig, mennyi evangélikus egyházi és ökumenikus eredménynek örülhetünk, amiért hálát kell adnunk.

Többször szerepelt már egyházi jelentésekben és a sajtónkban is, ennek ellenére itt is meg kell említenem az 1999. október 31-én Augsburgban aláírt evangélikus-katolikus Közös Nyilatkozatot a megigazulás kérdéséről.

Nagyszerű jel, amit Isten bibliai üzenetére figyelve a két egyház felmutatott! Századok ellentétei, sőt vallásháborúi

után van lehetőség különbözőségeink kibékítésére, a kölcsönös elmarasztalások visszavonására, széles és „sokat ígérő” ökumenikus kapu nyílt meg számunkra. Isten áldásáért hálát adva végezhetjük napi gyülekezeti, területi, egy-egy országra terjedő munkánkat, látva a világszéles ökumenikus távlatokat.

Ugyanakkor igaz közöttünk is, amit az apostol Efezusban tapasztalt: „...de az ellenfél is sok”, és mintha munkánk eredményei ellenére számuk nőni látszana, sőt a legbelső egyházi körökből is támadnak ellenfelek. Itt nem azt kell nehezményeznünk, hogy a több intézményhez és munkaághoz természetesen tartozó nagyobb létszámú egyházi munkatársi gárda hozzáállása, gondolkodása, teológiája, egyházpolitikája, egyházstrukturális elképzelései különbözőek, hanem azt, hogy nem sikerült eddig negyven év guzsbakötése után a csak helyi-területi távlatokat ismerők, a sokféle megálátást, megpróbáltatást és hátrányt szenvedők számára olyan egyházi helyzetet, légkört kialakítani, amelyekben a többség megtalálja felelősséggel vállalt feladatait és gyülekezeti, egyházmegyei és országos egyházi jó „közérzet” alakításában vehetnének részt.

Jellemző mai életünkre, hogy nem érünk rá igazán arra a feladatok sűrűjében, hogy alaposan elemezzük, felmérjük teológiai, szociológiai és pszichológiai, hol is állunk. Különösen is fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a lelkesi gárdában, felügyelői és presbiteri szinteken sokan hordoznak régi sebeket és ezek nagyon nehezen gyógyulnak, különösen akkor, amikor a rendszerváltoztatás után ezek a sebek nem mind nyertek orvoslást.

Néhány felületesnek látszó véleményt meg kell említenem, mert sablonosan vissza-visszatérnek a gondolkodásunkban és előkerülnek a társadalmi kérdések kapcsán a tömegtájékoztató eszközökben is. Ilyen az a sommás vélemény, amelyik nem akarja meglátni, hogy egyházunkon belül rendszerváltoztatás, munkastílus változtatás történt már 1987-től kezdve folyamatosan.

Azt a megállapítást is helytelennek érzem, amelyik minden mai problémánk mögött a klerikus-laikus ellentétet véli fölfedezni, elavultnak deklarálva egyházszervezetünket és munkastílusunkat. Mivel hosszabb időt, kereken 11 évet töltöttem nyugat-európai egyházi környezetben, tanulmányozva többféle evangélikus és ökumenikus modellt, tapasztalataim arról beszélnek, hogy a jelenlegi egyházi belső nehézségek okai sokkal bonyolultabbak, mint azt ilyen egyszerű magyarázatokkal el lehetne intézni. Ugyanis a korábban mintegy „gettóba zárt” magyar egyházak hirtelen, egyik napról a másikra új társadalmi rendszerbe, „ingergazdag” környezetbe kerültek, de a munkatársi gárda a régi maradt, egy-két személyi változtatástól eltekintve.

A belső egyházi reform, megújulás-megújítás kísérlete a zsinati törvényalkotás munkájában kezdődött meg igen látványosan és ez a folyamat felölelte az egyházpolitikai irányzatok csatározásait is. A baj az volt, hogy a zsinati munka első éveiben nem előre, a jövő irányába tájékoztunk, hanem az 1930-as évek zsinata volt a követendő mérték. Kicsit az történt, ami néhány gimnáziumunk régi tanárainál látott törekvésnéként érvényesült, amikor azt mondták az intézmények újraindulásakor, hogy ott kell folytatnunk, ahol 1948-ban vagy például a Budapesti Fásori Gimnázium esetében 1952-ben abbahagytak velünk. Közben azonban a magyar társadalom, a szülők és az ifjúság helyzete is megváltozott.

Nem ment még végbe egyházunkban a belső szervezeti

reform, most vagyunk a küszöbön és mindannyian érezzük, hogy a jelenlegi törvényeink a maguk ellentmondásosságával és joghézagával még igen sok ponton szorulnak változtatásra ahhoz, hogy igazán használni lehessen őket.

Az előttünk levő egy vagy két zsinati ülészsakra nagy feladat hárul, hogy valamennyire rendezzük a legszükségesebb változtatásokat. Mindehhez járul még az a tény, hogy az egyházszervezeti reformokhoz szükséges megfelelő munkászekkel sem rendelkezünk. Krónikus lelkészhiányunk van, ez különösen is érződik a speciális szolgálati ágak területén (börtönlelkész, tábort lelkészi szolgálat, stb.) Intézményeinkben, iskoláinkban nagy nehézséget okoz a megfelelő vezetők keresése.

Aggódva gondolok arra, hogy vajon lesz-e minden egyházmegyében megfelelő jelölt az esperesi tisztre 2000-ben. A zsinati törvényalkotás egyes kérdéseivel a továbbiakban még külön foglalkozni kell, különösen azokkal, amelyek a zsinati és adminisztratív vezetés feszültségét okozzák. A következő, az Országos Presbitérium és Közgyűlés ciklusát lezáró, 2000. évi tavaszi közgyűlésre az egyházszervezeti kérdésekről, az egyház helyzetéről, az elvégzett munkáról és a jövő feladatairól átfogó és részletes jelentést kívánok majd beterjeszteni.

2. Beszámoló egyházi-ökumenikus eseményekről

1999. május 7. óta a következő eseményeket idézem fel. *Május 10.*: Szerződést kötöttünk az ÁB-Aegon Biztosítóval. A szöveget közzé tettük a Közlönyben. *Május 12, 19, június 1, 8, 15, 29, szeptember 20.*: ingatlantárgyalás a kormánybizottsággal. Ezek a tárgyalások azt eredményezték, hogy lezártuk ingatlanjaink visszakérésének ügyeit. Ezekről az ügyekről korábban többször is szoltunk. *Május 13.*: Ökumenikus Missziói Találkozó, Gödöllő. Téma: Az egyházak katechetikai gyakorlata, mit tanítanak a többi egyházakról. *Május 17.*: Hittudományi Egyetem, az Országos Elnökség megbeszélése Zászkaliczky Pál otthonigazgató ügyében. *Május 26-27.*: Az Egyházak Világtanácsa nemzetközi tanácskozása Budapesten, Koszovo ügyében. *Május 27.*: az Országos Elnökség és a Zsinati Elnökség tanácskozása. *Május 28-29.*: Zsinati ülészsak. *Június 3.*: Ökumenikus tanács, elnökségi ülés. Ökumenikus Szeretetszolgálat, kuratóriumi ülés. *Június 4.*: Holland egyházi delegáció látogatása. *Június 5.*: Budapest, a Metodista Egyház központjának felszentelése. *Június 7.*: Országos Esperesi Értekezlet. Országos Elnökségi Ülés. *Június 12.*: Paks, Területi Ökumenikus Találkozó. *Június 18.*: Hittudományi Egyetem, tanévzáró. *Július 2-4.*: Csömör, Országos Evangélikus Találkozó. *Augusztus 24.*: Országos Elnökségi Ülés. *Szeptember 13.*: Országos Oktatási Bizottság. *Szeptember 14.*: Rendkívüli Országos Presbiteri Ülés és Országos Közgyűlés. *Szeptember 17.*: Hittudományi Egyetem, tanévnyitó. *Szeptember 21.*: Magyar történeti egyházak és a TV elnöke megbeszélése. *Szeptember 22.*: Ökumenikus Tanács, elnökségi ülés. *Szeptember 23.*: Országos Esperesi Értekezlet. Szépművészeti Múzeum, Melancthon-vándorkiállítás megnyitása. *Október 1-2.*: Zsinati ülészsak. *Október 4-7.*: Révfülp, Országos Lelkészkonferencia. *Október 8-12.*: Dr. R. Stahl, Erlangen, a Martin-Luther-Bund főtitkára látogatása. *Október 10-11.*: (obrda püspök és kísérete látogatása, USA. *Október 15-17.*: Révfülp, Országos Értelmiségi Fórum. *Október 17.*: Orosz-háza, az Evangélikus Gimnázium megújított épülete felszen-

telése. *Október 24.*: Budapest-Cinkota, TV istentisztelet a 300 éves gyülekezet templomából. Budapest-Vigadó: Reformációi Est. Mariott Hotel: egyházi reformációi fogadás. *Október 27.*: Hittudományi Egyetem, ökumenikus reformációi előadássorozat. *Október 28.*: A Hittudományi Egyetem és a Magyar Tudományos Akadémia konferenciája. *Október 31.*: Augsburg, Az Evangélikus-Katolikus Közös Nyilatkozat aláírása. *November 4.*: A Miniszterelnöki Hivatal és a történelmi felekezetek küldöttségének megbeszélése. *November 5-6.*: Révfülp, Országos Felügyelői Konferencia. *November 9.*: Magyar Anyanyelvi Konferencia, (Előadás Dr. Hafenscher K. és Dr. Harmati B.) *November 16-17.*: Északi Kerületi Presbitérium és Közgyűlés. *November 17.*: A miniszterelnök és a történelmi felekezetek küldöttsége találkozása. *November 24.*: Partnerhilfe Bizottság; Országos Építési Bizottság. *November 25-28.*: Budapest-Csillebérc, Egyházi iskolák Környezetvédelmi Konferenciája, hazai és Kárpát-medencei részvétellel. *November 26.*: Budapest-Deák téri Gimnázium, az Ökumenikus Tanulmányi Intézet konferenciája a vallásszabadságról, előadás (Dr. Harmati B.). *November 29.*: Országos Lelkesi Munkaközösségi tanácskozás. *November 30.*: Ökumenikus Tanács, Elnökségi és Közgyűlés. *December 1.*: Hittudományi Egyetem, Ökumenicitás és konfesszionalitás, előadás (D. Dr. Harmati Béla). *December 3.*: Országos Esperesi Értekezlet. *December 6.*: Oktatási Bizottság. *December 7.*: Magyar Bibliatársulat Közgyűlése. Dr. Frenkl Róbert országos felügyelő köszöntése 10 éves felügyelői tisztségében.

Külföldi utak és konferenciák: *Június 9 – 11.*: Berlin, egyháztörténeti tanácskozás, előadás (Dr. Harmati B.). *Június 20 – 29.*: Pozsony, LVSZ VB és Tanács ülése (Dr. Harmati B.). *Július 8.*: Nemzetközi INTERNET-konferencia megnyitása a Hittudományi Egyetemen (Dr. Harmati B.). *Augusztus 1 – 10.*: Bajor egyházi látogatás, München (Dr. Harmati B.). *Augusztus 25 – szeptember 1.*: München-Tutting, LVSZ-Vatikáni Dialógusbizottság ülése (Dr. Harmati B.). *Szeptember 26 – 30.*: Meissen-Dresden, Európai Evangélikus Püspöki Konferencia (Dr. Harmati B.). *Október 18 – 22.*: London, Egyesült Bibliatársaság konferenciája (Dr. Harmati B.). *Október 28 – november 1.*: Augsburg, LVSZ-Vatikán Közös Nyilatkozat aláírása (Dr. Hafenscher K., Dr. Harmati B., D. Szabik I.). *November 1 – 3.*: Augsburg, LVSZ VB ülése (Dr. Harmati B.). *November 18 – 20.*: Berlin, Partnerhilfe tanácskozás (Dr. Harmati B.). *November 20 – 25.*: Nürnberg, Weiden, Bajor püspök beiktatása, Bajor Zsinati Ülés (D. Szabik I.).

3. Egyházi választások, 2000.

A következő egyházi választásokról és belső egyházi strukturánk átalakulásáról már eddig is sokat hallottunk, főleg a zsinat munkájával kapcsolatban. Jelentésem mellékleteként megtalálható a minden egyházmegyének és egyházközségnek kiküldött összefoglaló táblázat az egyházi választási határidőkről. A törvényes rendelkezések szerint ez év október 15. volt a határideje az egyházkerületi előkészítő tanácskozásoknak, a püspöki székhely kijelölésének, valamint a jelölő és szavazatszedő kerületi bizottság kiküldésének.

2000. április 30. a határideje az egyházközségi, egyházmegyei, egyházkerületi és országos jelöléseknek, az egyházközségi tisztségviselők és presbiterek választásának, vala-

mint az új egyházközségi presbitériumok és közgyűlések megalakulásának. Egyházközségi szintről indul a szavazás az egyházmegyei és kerületi tisztségekre.

2000. június 30. a határideje az egyházmegyei tisztségviselők és presbiterek választásának, az egyházmegyei közgyűlések megalakulásának.

2000. október 15. az egyházkerületi tisztségviselők és presbiterek választásának és az egyházkerületi közgyűlések megalakulásának a határideje. 2000. októberében már az új választott kerületi presbitériumok és közgyűlések ülésezhetnek.

2000. december 15. a határideje az országos tisztségviselők és presbiterek választásának és az új országos közgyűlés megalakulásának. Ezzel kapcsolatban az a reménységem, hogy a zsinat a holnapi napon minden eddigi lassúsága ellenére is meg fogja tudni változtatni a vonatkozó törvényt az országos közgyűlés létszámáról, mert a jelenlegi érvényes törvény az új Országos Presbitérium létszámát 25 szavazati jogú és 25-30 tanácskozási jogú, tehát összesen 50-55 tagú testületnek jelöli, míg az új Országos Közgyűlés 99 szavazati joggal és 10-15 tanácskozási joggal rendelkező tagból áll. Ez a nagy létszám semmiféle módon sem alkalmas arra, hogy az Országos Közgyűlés számára előírt feladatokat elvégezze. Mivel a legnagyobb csoport az egyházmegyék 64 (!) küldötte, azt javasolom, hogy ezt a létszámot kellene a felére csökkenteni. Örvedetes, hogy ifj. Hafenscher Károly zsinati alelnök javaslata holnap napirendre kerülhet és egyházunk javára oldódik meg ez a kérdés.

1999. december 15-ig ki kell küldeni az Országos Választási Bizottságot is (1997. VII. 56. és 58.§.) és ezért az utolsó lehetőség a zsinat számára, hogy a már meghirdetett 1999. december 10-11. napján tartott ülésen módosítsák a törvényt. Ugyancsak ez az utolsó vagy utolsó előtti zsinati időpont, amikor az érvényes egyházkerületi elosztás méltatlan és bántó aránytalanságát is orvosolni lehet. Ugyanis, amint már előzőleg erről többször tárgyaltunk, a jelenleg érvényes területi beosztás a Nyugati Egyházkerületben öt egyházmegyében 114 egyházközséget sorol fel 117 lelkésszel, míg az Északi Egyházkerületben csupán 81 egyházközség lenne 92 lelkésszel hat egyházmegyében, a Déli Egyházkerületben pedig még kevesebb, összesen 61 egyházközség lenne 70 lelkésszel. Az nem érv, hogy a javasolt arányosítás esetén csak négy egyházmegye maradna esetleg a Nyugati Egyházkerületben, mert Fejér-Komáromot az Északi Egyházkerülethez javasoltuk csatolni, a Pesti Egyházmegye pedig Északról átmenne eredeti helyére, a Déli Egyházkerületbe. Az így létrejövő elosztásban az arányok sokkal jobbak, mert Nyugaton 94 egyházközség marad 97 lelkésszel, Északon 81 egyházközség 92 lelkésszel, míg Délen 78 egyházközség 90 lelkésszel. Az egyházmegyei számarányokat az Országos Közgyűlésben úgy lehet egységesíteni, hogy mindhárom kerület azonos számú, 11-11 küldöttet választana az Országos Közgyűlésbe.

A Déli Kerületi Presbitérium és Közgyűlés elfogadta a mellékelt javaslatot a zsinati területi rendezésről és megküldte a Zsinati Elnökségnek. A Pesti Egyházmegye kérését is mellékelte.

4. Törvényértelmezési bizonytalanságok

Az 1997. évben befejezett zsinatunk törvényei egyházunk szervezeti változása kezdetének 2001. január 1. időpontját

jelölték meg. Mivel azonban az 1997-2001. közötti átmeneti időszakokra nézve az 1997. június 6-án hatályba léptetett 1997. XI. törvény értelmezhetetlen ellentmondásokat tartalmazott, az új zsinati törvényalkotás 1999. II. törvényével változtatásokat léptetett életbe. Az 1999. március 13. keltezésű, 1999. áprilisában hatályba lépett törvény egyrészt az új szervezeti felépítéssel összefüggő törvényi szabályozásokat 2001. január 1. helyett előbbre hozta, 2000. október 15. napjára és elrendelte az általános tisztújítást a 2000. évben. Az egyes önkormányzati szintek választással betöltött tisztségeinek mandátumát az általános tisztújításig meghosszabbította. Ez azt jelenti például, hogy az egyházközségi presbitériumok, az egyházmegyei és kerületi valamint országos presbitériumok és közgyűlések mandátuma meghosszabbodott, bár közben lejárt volna.

Az is lényeges, hogy a törvény 4.§. szerint „az 1997. június 6-án folyamatban lévő ügyekre az 1966. évi Egyházi Törvények szabályozása az irányadó.” Tehát országos szinten a régi törvény szerint választott, a régi mandátummal rendelkező országos presbitériumunk és közgyűlésünk ma tartja az utolsó előtti ülését és a tisztújítás rendje szerint mandátumát terveink szerint 2000. május 19-én fogja letenni a záró ülések alkalmából.

Miért nem az új törvény szerint hívtuk össze az Országos Presbitériumot és a Közgyűlést? Az új Presbitérium és Közgyűlés csak az új választások után, más összetételben, másféle létszámmal, 2000. őszén alakul meg. Bár 1998-ban az Országos Presbitériumnak és Közgyűlésnek lejárt a mandátuma, a törvény értelmében halasztottuk a választásokat.

Azért hangsúlyozom mindezt, mert példátlan esemény történt az adminisztrációnkkal kapcsolatban. Pintér Mihály lelkész, a Veszprémi Egyházmegye esperese az Országos Presbitérium 1999. május 7-én hozott határozatait az Országos Bíróságnál bepanaszolta, hatásköri túllépés megállapítása kérésével. Ennél már csak az volt furcsább, hogy az Országos Bíróság elsőfokú ítélete az Országos Presbitérium 18 határozata közül 8 határozattal kapcsolatban kifogást talált. Súlyos törvényértelmezési bizonytalanságra mutat ez az ügy! Ezzel kapcsolatban a törvényesen benyújtott fellebbezés tárgyalása után láthatunk majd újabb fejleményeket. Ma itt azonban el kell mondanom a következőket.

Sem a keresetet benyújtó esperes, sem a bíróság nem vette figyelembe azt a tényállást, hogy jelenleg abban az egyházi strukturális átmeneti időszakban vagyunk, amelyikről az előzőekben beszéltem. Tehát igenis *van új törvény* az Országos Presbitériumról és Közgyűlésről, *de nincs új Országos Presbitérium és Közgyűlés*, mert ezek a testületek még nem kerültek megválasztásra és nem alakultak meg. Tehát a régi testületek a korábbi szabályozás szerint járnak el az idézett 1999. II. törvény 4.§. szerint.

Furcsának tartom, hogy miért csak most, 1999-ben ébredt rá valaki a „szabálytalanságra” mint országos közgyűlési tag. Miért nem jelentkezett például korábban, 1997. december 2-án vagy 1998. május 5-én tartott Országos Presbitériumi ülésünk után? Akkor ugyanazt a gyakorlatot folytattuk, mint a panaszlott ülésen. Nehéz úgy dolgozni, vezetni, irányítani, ha „belülről” is, az egyház belsejéből is akad „ellenfél”!

Egy másik ügyben is adódott törvényértelmezési bizonytalanság. A Hittudományi Egyetemen az Egyetemi Tanács több év feszültsége után arra kérte az Országos Elnökséget, hogy a Teológus Otthon igazgatója, Zászkaliczky Pál lelkész

megbízását szüntesse meg és más egyházi munkával bízta meg. Hosszas, nehéz tárgyalási folyamat után a kérdésben rendkívüli Országos Presbitériumi Ülést és Közgyűlést voltunk kénytelenek összehívni 1999. szeptember 14-re. Még a Hittudományi Egyetem tanévkezdése előtt le kellett zárni az ügyet. A rendkívüli Presbitériumi Ülés és Közgyűlés összehívása körül ismét megjelent néhány törvényértelmezési bizonytalanság. A rendkívüli közgyűlésen és bírósági keresetben többen azt kifogásolták, hogy a rendkívüli presbitériumi és közgyűlési meghívó nem került kiküldésre az 1997. IV. 108.§. és 120.§. értelmében az időpont előtt legalább 14 nappal.

Egyházi törvényeink az egyházközségi önkormányzati testületeknél ismerik a rendkívüli közgyűlések sürgősségi összehívását (1997. III. 28.§. és 49.§.). Országos szinten valóban nem szerepel ez a lehetőség szó szerint a törvényben. Az azonban bizonyos, hogy mindegyik önkormányzati szinten adódhatnak rendkívüli sürgős esetek és egy-egy ilyen helyzetben, mint itt is, amikor a Bíróság ítélete és a tanévnyitói közötti időpont igen közel volt, hogy 14 nappal előtte még nem tudtuk, hogy rendkívüli presbitériumi ülést és közgyűlést kell összehívni, *az egyházközségi sürgősség mintájára és a józan ész alapján* el lehet fogadni az intézkedést. Hadd kérjem a Presbitérium, a Közgyűlés és egyházunk minden tagjától, hogy előlegezzenek meg több bizalmat azoknak, akik a kormányzás igazán nem hálás felelősségét vállalják!

Végül még egy esetet hadd idézzek, mert ez nemcsak a belső egyházi helyzetre világít rá, hanem a közvéleményformáló tömegtájékoztatói eszközök és az egyházak kapcsolataira is.

1999. szeptember 1-től áthelyeztem Tótkomlóra Bátovszky Gábor segédlelkészt. Amint ez általános szokás, az áthelyezést megbeszéltem a gyülekezet felügyelőjével és a segédlelkéssel. A következő vasárnap, szeptember 5-én a templom előtt az istentisztelet időpontjában tüntetést rendeztek a gyülekezet tagjai. Az odahelyezett Tóth Attila lelkész minden igyekezete ellenére, támogatást nyerve a helyi és országos tömegtájékoztatói eszközöktől (RTL-Klub) egyházellenes és valótlanosságokat is terjesztő formában nyilatkoztak többen, még a kántor is. Jellemző a helyszínről tudósító egyik országos lap munkatársára, hogy sem a neveket, sem a tényeket nem írta le pontosan.

Szeptember 6-án nyilatkozatot adtam ki az ügyről, ezt csatoltam a jelentésemhez. Többször tárgyaltam a gyülekezet presbitereivel és tagjaival és az illetékes esperessel. Decembertől Bátovszky Gábort visszahelyeztem Mezőberénybe és az ügy lezárult. Sajnálatos azonban, hogy egyházi alkalmazásban levők megnevezésüket az egyházhoz méltatlan formában fejezték ki. A tömegtájékoztatói eszközök pedig elferdítve, hamisan ismertették a tényállást és egyházellenes hangulatot keltettek.

Többen a demokráciát hiányolták az egyházban. Ehhez hadd jegyezzem meg, hogy a demokrácia nem azt jelenti, hogy mindenki azt csinálhatja, amit jónak lát, függetlenül ahhoz a rendhez, amiben él, felelősség nélkül. Az egyes gyülekezetekben, a magasabb egyházi szinteken minden egyháztag *hozzászólhat* a kérdésekhez, *de beleszólhat* az ügyintézésbe annak lehet, akinek ehhez jogosítványa, megbízása van. A felelős presbitériumok és közgyűlések, az egyház önkormányzati szervei és felelős választott tisztségviselői, akiknek döntési joguk van és meghatározhatják a lelki, anyagi és adminisztratív téren teendő lépéseket.

Végül még annyit, hogy az egyház hierarchikus szervezet

és csak bizonyos területeken vannak demokratikus döntések. Azt például nehéz elképzelni, hogy népszavazást írjunk ki arról, mi legyen az egyház tanítása. A műemléki védetség alatt álló templom színéről sem a presbitériumnak kell dönteni például, mert erre egyértelmű hatósági előírások vannak.

A tájékoztatási eszközök sokszor sajnálatos módszereire más összefüggésben is hozhatok példát. A Budapest Fasori Gimnázium új tíz éves történetét a Kossuth Rádióban Németh Miklós Attila felelős szerkesztőnek sikerült igen torz és hamis formában megjelenítenie 1999. október 17-én a „Dokumentumsáv” műsorában. Ilyen egyház kárára történő ferdítésekre a legvadabb szocialista időkben is alig akadt példa. A leginkább szomorú a történetben az, hogy gimnáziumunk újraalapító korábbi igazgatójának inspirációja látszott a műsor mögött. Az iskola és országos felügyelőnk hivatalosan tiltakozott a rádiónál a műsor miatt.

Az említett nehézségek ellenére sem vagyok borúlátó egyházunk jövőjét illetően. Az elmúlt tíz év eredményei mellett bátorítást adhat számunkra például az 1999. november 5-7. között Révfülöpon megrendezett Országos Felügyelői Konferencia. Komoly, az egyházi élet részletei iránt érdeklődő, a felelősséget vállalni tudó felügyelői csoport volt együtt, mintegy 70 felügyelő egyházközösségekből, egyházmegyékből és kerületekből. Az előadások és viták megerősítették azt a kívánságot, hogy legyen minden évben ilyen közös továbbképzés, evangélizáció, megbeszélés. Bizonyára lehet területi-regionális hasonló alkalmakat egyházmegyénként is szervezni.

Sokat várhatunk a következő évi egyházi választásoktól is. Hiszen megújulnak és bizonyára megfiatalodnak egyházunk presbitériumai és közgyűlései, tisztségviselői kara és zsinati tagsága. Az egyház tagjainak a gyülekezetekben végzett munkája, megújulása az elsődleges, minden más struktúra másodlagos, erre épül, minden területi és országos szervezésnek ezt kell segítenie.

Erős, virágzó, gyarapodó, missziós és ökumenikus lelkületű gyülekezetekre van szüksége egyházunknak, hogy betölthesse Jézustól rendelt hivatását. Ugyanakkor nem szabad a gyülekezeteknek csak önmagunkra néző, a saját templomtoronynál messzebbre nem látó csapatná lenni és elfeledni a területi-regionális és országos, sőt világösszefüggéseket. A régi jelszót szabad újra és újra hangsúlyozni: együtt és egymásért vagyunk egyház!

5. Személyi ügyek

Az 1999. május 7-én tartott Országos Presbiteri Ülés személyi határozatait az Evangélikus Közlöny 1999. 4. száma közlése szerint betérjeszttem az Országos Közgyűlésnek. A mellékletben csatoljuk a határozatokat. Itt egy változtatást jelentek be, a 7/2. számú határozatnál. Lackner Pál győri lelkész ugyanis a Protestáns Tábortól Lelkészi Szolgálat megüresedett hivatalvezetői-püspökhelyettesi tisztségére történő jelöléséről visszalépett. Jelenleg egy lelkészünk végez a Tábori Lelkészi Szolgálatnál teljes állásban munkát, ifj. Magassy Sándor lelkész-örnagytól. Kérem az Országos Presbitérium és Közgyűlés állásfoglalását arról, hogy javasoljuk-e őt a nevezett tisztre, mivel más jelöltet mindaddig nem találtunk.

Ugyancsak ezzel kapcsolatban jelentem be, hogy ifj. Magassy Sándor lelkész-örnagytól értesítése szerint várható,

hogy 2000-tól a Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Rendőrségi Főiskolán szintén megszervezik a főállású, közalkalmazotti státuszban dolgozó lelkészi szolgálatot. Vannak olyan törekvések, hogy ezeket a szolgálati területeket szintén a Protestáns Tábortól Püspökséghez rendeljék.

Javasolom az Országos Presbitériumnak és a Közgyűlésnek, hogy mivel a Honvédelmi Minisztériummal megkötött szerződések a Tábori Püspökségre vonatkozólag nem szólnak a más minisztériumokhoz tartozó szolgálatokról és a börtönlelkigondozás keretében olyan csoportok is működnek, akik tagjai nem tartoznak a négy, a Honvédelmi Minisztériummal szerződést kötött történelmi felekezethez (például a Hit Gyülekezete, Adventisták, stb.) hozzon határozatot arról, hogy a Börtönmissziót nem kívánja a Tábori Püspökséghez kapcsolni.

6. Egyéb határozati javaslatok

a/ A hazánkban működő mobiltelefonos társaságok azzal a kéréssel fordultak több egyházközösséghez, hogy engedélyezzék a templomtornyokban erősítők, reléállomások elhelyezését. Javasolom az Országos Presbitériumnak és Közgyűlésnek, hogy hozzon határozatot arról, hogy minden ilyen kérést az egyházközösségek jelentsenek szolgálati úton (esperesi-püspöki hivatal) az Országos Építési Osztálynak, akik az építési adottságokat figyelembe véve adnak szakvéleményt. Az esperesi-püspöki hivatalok az Országos Egyházi Jogi Osztály bevonásával segítséget nyújtanak a szerződések megkötésénél, hogy az egyházközösségek ne járjanak rosszul anyagilag. Ugyanis nemcsak antennák elhelyezéséről van szó, hanem bizonyos zárható hely, szerelői szoba kialakításáról a toronyban vagy a templomban, amit bármikor elérhetnek a munkások. Ez viszont templomainkban a biztosításokkal kapcsolatban problémát jelent biztonsági szempontból.

b/ Kábeltéves és internetes szolgáltató vállalatok keresték meg egyházközösségeinket azzal, hogy internetes adatbázis formájában készek az egyházak adatait saját rendszerük részeként feltenni az Internet-hálózatra. Javasolom, hogy egyházközösségeink minden ilyen kezdeményezést jelentsenek szolgálati úton az előzőkhöz hasonlóan és mivel egyházunknak külön internetes szakszolgálat van, ennek segítségével tanácsot tudunk adni. Semmi esetre sem szabad szerződést kötni az egyházközösségeknek úgy, hogy adatainkat kizárólagosan rendelkezésére bocsátjuk egy profitorientált és számunkra ellenőrizhetetlen vállalatnak. Mai világunkban az adatok értéket jelentenek, ezeket védeni kell és közzétételükhez való jogainkról nem szabad lemondanunk.

(Internet Working Group of the Lutheran Church in Hungary, 1/395 5321 Gabor.Bogdanyi@lutheran.hu)

c/ Az előzőekben szó volt már a Déli Kerület betérjesztéséről a Zsinathoz, a területrendezési arányosítás kérdéséről. Javasolom az Országos Presbitériumnak és a Közgyűlésnek, hogy a Déli Kerület zsinati beadványához csatlakozzon a maga nyomatékos kérésével, amint ezt a korábbi, 1999. május 7-én tartott Országos Presbiteri Ülés határozatainak 10. pontja kérte.

7. Befejezésül hadd húzzam alá az Augsburgban aláírt evangélikus katolikus Közös Nyilatkozat egyik mondatát: „Együtt valljuk meg: Egyedül kegyelemből, Krisztus üdvözítő munkájába vetett hit által, és nem a mi részünkről meglévő bármely érdem szerint fogad el minket Isten és kapjuk

a Szentlelket, aki megújítja szívünket és egyúttal fölkészít és felhív a jó cselekedetekre.”

A reformáció központi bibliai hitvallását aláhúзва kívánok az Országos Presbitérium és Közgyűlés minden tagjának Istentől áldott Ádventet és Karácsonyt, megköszönve Mindnyájuknak, munkatársaimnak a kapott segítséget és támogatást.

D. SZEBIK IMRE püspöki jelentése:

A hagyománnyá váló második püspöki jelentés, esztendő múltán, Isten iránti hálával gondol a korlát és kontroll nélküli szolgálat szabadságára, amelyet éppen 10 esztendővel ezelőtt kaptunk ajándékba. (1989. július 1-jén szűnt meg az Állami Egyházügyi Hivatal).

A rakéta gyorsasággal száguldó időben 1999. év is a tevékeny építkezés ideje volt, a szó tevőleges és spirituális értelmében egyaránt. Ha ez utóbbi lassabban és kevésbé hatékonyan ment végbe egyházunkban, annak kizárólag mi, elhívott szolgálói voltunk az oka. Egymásnak feszülő vélemények, ellentmondások gondolkodásunkban, egyéni érdekszövevények – mi tagadás – bénították aktivitásunkat. Kyrie eleison!

I. LMK-munkánkról

– Az eleinktől megőrzött kincs továbbadásának műhelyei voltak a lelkészgyűlések. Mind spirituális, mind szellemi vonatkozásban a feltöltődés lehetőségét kínálták 16 egyházmegegyében a lelkésztestvérek elé. Általában éltek az alkalommal szolgatársaink és a gyülekezetekenkénti változó színhely eseményszámába ment egy-egy község életében, nem is szólva gyülekezetekről. Több alkalommal a polgármester is részt vett egy-egy ilyen összejöveten.

Nem maradtak el az országos lelkészkonferenciák sem, ezúttal már révfülöpi helyszínnel. Sikeres volt a több éve ezen kínálatot figyelembe nem vevő kollegák felhívása a részvételre, felelősségüket ébresztve és látókörüket szélesítve örömmel tértek gyülekezetükbe.

Továbbra is igaz, hogy lelkészi karunk a múlt sebeit hordozza magán. S a sérülések olyan mélyből erednek, amelyek alig gyógyulnak.

Igaza van Bonhoeffernek: „Meg kell tanulnunk, hogy az embereket ne aszerint értékeljük, amit cselekszenek vagy elmulasztanak, hanem amit elszenvedtek, (Bonhoeffer)

Talán e szenvedések, megaláztatások nevének nevezése az őszinte bizalom légkörében Isten ajándékaként a gyógyulást is magával hozhatná. Együtt kellene erre kísérletet tennünk.

Az előző évben már tervbe vett – múltévi jelentésemben is utaltam rá – nagy gyülekezetek lelkészei számára rendezendő konferencia a 2000. évben nyer realizálást. Szakmailag és lelkileg egyaránt fontosnak tartom nagy gyülekezetek szolgálatának teológiai és szociológiai végiggondolását, s ebből következő tennivalóink csokorbagyűjtését.

Ebben lehet segítség a jövő évben aktuális finn-magyar-észti lelkészkonferencia eseménye is, amelyre ezúttal Finnországban kerül sor.

A Neuendettelsauban tartott Pastorkolleg alkalmain rendszeresen résztvettek lelkészeink.

Tekintettel a jövő évi sokrétű választásokra, a lelkészek egyházmegegyenkénti gondolatcsereje, a fiatalok tanácsolása ebben a fontos eseménysorozatban felelős magatartást tétel fel a tapasztaltabb szolgatársak és espereseink részéről.

Ugyancsak kívánatos evangélikus és római katolikus lelkészek közös konferenciája az augsburgi közös nyilatkozat ismertté tételére és híveink tudatában való elmélyítésére.

II. Diakóniánk

– Egyre nyilvánvalóbb, hogy a bennünket körülvevő társadalom sérültjeinek és lelki sebesültjeinek a száma meglepő gyorsasággal növekszik. Elég, ha a Protestáns Segélyszolgálat egyre terebélyesedő szolgálatvállalására, intézményhálózatának növekedésére utalok. Leányanyák otthona, krízis helyzetbe került családok átmeneti hajlékai kerülnék átadásra. Legutóbb éppen Miskolcon.

Evangélikus Szeretetszolgálatunk Szombathelyen épít Öregek Otthonát. Nyíregyházán pedig a közelmúltban a gyülekezet vette át a korábban városi vezetés alatt álló hajléktalanok otthona, ingyen konyha és nyugdíjas napközi otthon irányítását. Hasonló tervek szövődnek még nagyobb méretű szolgálat vállalással Oroszlányban, ahol az önkormányzat egy elnéptelenedett iskolát kíván szociális intézménnyé átalakítani és egyházi kezelésbe adni.

Úgy vélem, e feladatokat fel kell vállalni, hogy az evangélium hirdetésének legyen hitele, lássák jó cselekedeteinket és dicsőítsék mennyei Atyánkat. (Mt 5,16)

„Érezz együtt bár a világ minden szenvedésével, ne irányítsd erődöt oda, ahol képtelen vagy bármit tenni, hanem fordulj embertársadhoz, akinek segíteni tudsz, akit szeretni szabad, s akinek örömet tudsz szerezni.” (Hermann Hesse)

E helyen is említeni szükséges, hogy egyházi intézményeink dolgozói beosztásuknak megfelelő végzettség híján nem alkalmazhatók otthonainkban a vonatkozó állami rendelkezések szerint. Az intézkedés mögött a szakszerűség jogos igénye rejtőzik. Megfelelő levelező tanfolyamok és esti tanulási lehetőség biztosított.

III. Kántorképzés, Agenda-reform és hittankönyv kiadás

Fóti kántorképzőnk munkája elismerésre méltó. Jó lelki légkör, rövid idő alatt magas szakmai szint emelkedés jellemző e szolgálatra. A Mandák – kórus egyházunk egyik legszínvonalasabb énekkara. A kántorképzés, ill. egyházzenei munka a szombathelyi főiskola egyházzenei tagozatán és az egyetemi rangú Zeneakadémián folyik. Mégis gyülekezetek kántorokkal való ellátottsága súlyos kívánnivalót hagy maga után. A távoli, vidéki, de olykor városi gyülekezetekben igen alacsony színvonalú kántori munka folyik. Pedig a lelkész mellett a kántor személye fontos. Az istentisztelet zenei színvonala vonz vagy taszít. Istennek csak a legszébbet szabad adnunk. „A legdrágábbak azok az értékek, amelyek nem kerülnek anyagiakba.” (Luise Rinser)

Kívánatos, hogy e szolgálati ágat nagyobb odafigyeléssel jobban megbecsüljük és a továbblépést biztosítsuk.

Ezzel függ össze az istentisztelet gazdagabb formájának bevezetési lehetősége is. Az Agenda bizottság két alkalommal hivatalos keretek között, másik három alkalommal

egyéni kezdeményezésre bemutatta a lehetséges változatokat és ünnepélyes formákat. A munka természetesen folyik tovább. Az a kívánatos, hogy nem kívülről ráerőltetett istentiszteleti rend, hanem belülről, a szív mélyén is igenelt forma kerüljön kellő előkészítés után bevezetésre.

E helyen is örömmel jelentem, hogy a hittankönyv pályázatok sikeresnek bizonyulnak, s lassan jó színvonalú hittankönyvek állnak rendelkezésre e szolgálatot végzőknek.

„A legszebb örömet ott találok, ahol legkevésbé várod.” (Antoine de Saint Exupery) Illesse a könyvírókat köszönet.

„Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Ámen” (Ef. 3,20-21) Kérem jelentésem szíves elfogadását.

AZ ORSZÁGOS PRESBITÉRIUM HATÁROZATAI:

1. Az Országos Presbitérium betervezte az Országos Közgyűléshez jóváhagyó tudomásul vétel végett 1999. május 7-én hozott határozatait.

2. Az Országos Presbitérium egyhangúlag előterjesztés szerint elfogadásra ajánlotta az Országos Közgyűlésnek az 1998. évi zárszámadást, az 1999. évi költségvetést és a 2000. évi költségvetést.

3. Az Országos Presbitérium kéri az Országos Elnökséget, hogy fogalmazza meg közleményben azt a célt, miért kéri az egyház a személyi jövedelemadó 1%-át a polgároktól. Ezen közlemény alapján lehet jövőre kampányt indítani az adózók 1%-os felajánlásának elnyerése érdekében.

4. Az Északi Egyházkerület Presbitériumának és Közgyűlésének perköltségekkel kapcsolatos felterjesztése alapján az Országos Presbitérium felkérte Dr. Galli István jogtanácsost, hogy dolgozzon ki törvényjavaslatot az Egyházi Bíróság előtti eljárás perköltségeire vonatkozóan.

5. A Gáncs Péter missziói lelkész által betervezett missziói irányelveket az Országos Presbitérium egyhangúlag támogatta.

6. Az Országos Presbitérium egyhangúlag elfogadta a GAS-jelentést.

7. A Déli Egyházkerület Presbitériumának és Közgyűlésének egyházkerületek átalakulása/megszűnése kérdésében felterjesztett határozata alapján az Országos Presbitérium támogatja, hogy a kerületek ne szűnjenek meg, hanem alakuljanak át a 2000. évi átalakítás során és az átalakulásról Dr. Galli István jogtanácsos dolgozzon ki törvényjavaslatot.

8. A Déli Egyházkerület kérését, hogy a Zsinat csatolja vissza a Pesti Egyházmegyét a Déli Egyházkerülethez, az Országos Presbitérium támogatta és a kérést az Országos Közgyűlés elé terjesztette.

9. Az Országos Presbitérium kéri, hogy az Oktatási Osztály az Országos Elnökséggel dolgozza ki az igazgatói tanácsoknak a jövő évi egyházi általános választásokon történő megújítását, ill. a jelölés és választás menetrendjét.

10. Az Országos Presbitérium elfogadta Horváth Krisztina kérését, hogy a Líceumi Ifjúsági Diákszövetség képvisel-

tesse magát a Berzsenyi Dániel Gimnázium igazgatótanácsi ülésein Tölly Balázs igazgatóhelyettes révén.

11. Az Országos Presbitérium tudomásul vette, hogy az Aszódi Gimnázium igazgató tanácsának tagjává választották Mekis Ádámot, Czok Erzsébetet, Detre Zoltánt. Baranyai Tamás lemondását nem fogadta el.

12. Dr. Roncz Béla aszódi gimnáziumi igazgató kérésével az Országos Presbitérium egyetértett (Detre János, az Aszódi Gimnázium igazgató tanácsának elnöke szintén), hogy a tanév végéig eddigi lakóhelyéről járhasson be munkahelyére igazgatói feladatait ellátni és csak később döntsön arról, hogy el tudja-e vállalni teljes állásban a Gimnázium igazgatói tiszteit. A kikötés az, hogy ha ezt a későbbiekben mégsem vállalná, erről időben értesítse a gimnáziumi vezetést.

AZ ORSZÁGOS KÖZGYŰLÉS HATÁROZATAI:

1. Az Országos Közgyűlés elfogadta az országos felügyelő jelentését.

2. Az Országos Közgyűlés elfogadta a püspök-elnöki jelentést.

3. Az Országos Közgyűlés elfogadta D. Szebik Imre püspök jelentését.

4. Az Országos Közgyűlés elfogadta az előterjesztett 1998. évi zárszámadást, az 1999. évi költségvetést és a 2000. évi költségvetést.

5. Az Országos Közgyűlés elfogadta, hogy 2000. január 1-től a béremelés mértéke a lelkészek és egyházi alkalmazottak tekintetében 10%-os legyen. A közalkalmazotti kategóriába tartozó alkalmazottak bére az állami rendelkezések szerint emelkedik.

6. Az Országos Közgyűlés felhatalmazza az Országos Egyházi Elnökséget, hogy a 2000. évi költségvetésben szereplő költségvetési tartalék időarányos felhasználásáról a Gazdasági Bizottság elnökével és titkárával egyetértésben döntsön a Gazdasági Bizottság folyamatos tájékoztatása mellett.

7. Az Országos Közgyűlés megerősítette az Országos Presbitérium 1999. május 7-én hozott határozatait.

8. A Missziói Bizottság által (a missziói tv. 10. §-a alapján) kidolgozott missziói irányelveket, valamint azon javaslatukat, hogy a 2000. esztendőől a húsvét utáni vasárnap, Exaudi vasárnap, a misszió ünnepe és egyben a missziói szolgálat támogatására meghirdetendő kötelező offertórium alkalma legyen, az Országos Közgyűlés elfogadta.

9. Az Országos Közgyűlés az Országos Választási Bizottság tagjaivá Ottóffy Attila (elnök), Sólyom Anikó, Szeverényi János közgyűlési tagokat választotta.

10. Az Országos Közgyűlés támogatta a Déli Egyházkerület beterveztését, és kérte a Zsinatot, hogy csatolja vissza a Pesti Egyházmegyét a Déli Egyházkerülethez. (19 igen, 6 nem, és 3 tartózkodás)

11. Az Országos Közgyűlés kérte a Zsinatot, hogy foglalkozzon az egyházkerületek arányosításával. (18 igen, 2 nem, és 4 tartózkodás)

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ZSINATA

Hatálybaléptetett törvények

1999. évi IV. törvény

A VÁLASZTÁSOKRÓL ÉS A SZAVAZÁSRÓL szóló

1997. évi VII. törvény 18. §-ának módosításáról

1. § Az 1997. évi VII. törvény 18. §-a helyébe a következő szöveg kerül:

- (1) Az egyházközség a gyülekezeti lelkészt általában a II. tv. 8. §-ban megállapított korhatárig alkalmazza. Az alkalmazás törtenhet meghatározott időre is.
- (2) A gyülekezeti lelkész alkalmazása a nyugdíjkorhatár elérésekor megszűnik. Erre a nyugdíjkorhatár elérése előtt 6 (hat) hónappal az egyházkerületi elnökség írásban emlékezteteti az illetékes egyházközségi elnökséget, a II. tv. 8. és a VII. tv. 18. §-aira hivatkozva.
- (3) Amennyiben egyházi érdekből a nyugdíjkorhatárt elért lelkész további szolgálata szükséges lenne, az egyházközség presbitériuma, a lelkész és a püspök írásbeli megállapodása esetén a nyugdíjas lelkész helyettes lelkész-ként szolgál tovább, a III. tv. 21-24. §-ai szerint, a 24. § a) bekezdésének kivételével.
- (4) A (3) bekezdésben említett írásbeli megállapodás rendelkezik a helyettes lelkész javadalmáról, a szolgálati lakás használatáról és a helyettesi megbízás időtartamáról.
- (5) Gyülekezeti lelkész alkalmazásának az egyházközségi lelkészi állás megüresedésekor és szervezésekor van helye.

2. § E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1999. december 10. napján

Vető István jegyző	Thurnay Béla nemlelkészi elnök	Laborczy Géza lelkészi elnök
-----------------------	-----------------------------------	---------------------------------

1999. évi V. törvény

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS AZ EGYHÁZ SZERVEZETÉRŐL

szóló

1997. évi II. törvény módosításáról

Lelkész áthelyezése egyházkormányzati úton.

1.§. Az 1997. évi II. törvény 25.§-a az alábbi 25/A §-sal egészül ki:

- (1) Egyházközségi szolgálatban álló lelkész egyházi közérdekből történő áthelyezését az esperesi hivatalon keresztül az egyházkerületi elnökségnél lehet kérni, fegyel-

mi vétségre utaló panasz nélkül is abban az esetben, ha a lelkész alkalmatlannak bizonyul abban az egyházközségben való szolgálatra és ezért egyházi, gyülekezeti közérdek az áthelyezése.

(2) Az áthelyezési eljárást az egyházmegye elnökségének haladék nélkül kezdeményeznie kell, ha a lelkész és az egyházközség közötti viszony annyira megromlott, hogy békés és eredményes együttműködésük nem várható.

(3) Az áthelyezés iránt az eljárás megindítását az illetékes egyházközségi presbitérium, az egyházmegyei elnökség, az egyházkerületi elnökség, az országos elnökség vagy maga a lelkész kérheti. Gyülekezeti lelkész, másodlelkész és hitoktató lelkész esetében az egyházközségi presbitérium vagy az egyházmegyei elnökség illetékes. Az egyházközségi presbitérium az eljárást az egyházmegyei elnökségnél kezdeményezheti, ha a presbitérium több, mint 50%-a a kérvényt aláírta.

(4) Az egyházkerületi elnökség, ha az eljárás megindítása iránti kérelemnek helyt ad, helyszíni vizsgálatot rendel el. A vizsgálatot az egyházmegyei elnökség és egyházi tisztséget viselő más alkalmas személy vagy három tagú bizottság végzi. A vizsgálat során meg kell hallgatni az érintett lelkészt, az illetékes presbitérium által delegált tagokat. Azt az LMK-t, melynek az eljárás alatt álló lelkész tagja, titkos szavazással kérdezi meg az áthelyezésről a vizsgálatot vezető bizottság. A vizsgálatról részletes jegyzőkönyvet kell készíteni, amit a meghallgatók és meghallgatottak írnak alá. A vizsgálatot 30 napon belül meg kell kezdeni és 90 napon belül be kell fejezni.

(5) Ha a helyszíni vizsgálat úgy találja, hogy van remény a további békés és eredményes együttműködésre, az esperes egyházközségi presbiteri ülést hív össze, amelyen mindkét felet inti a békés viszony helyreállítására.

(6) Amennyiben a helyszíni vizsgálat elmarasztaló eredménnyel végződik, úgy az esperes kéri az illetékes püspököt az ügy továbbvitelére. A püspök zárt ülésen tanácskozik az egyházkerületi felügyelővel, az illetékes egyházmegyei elnökséggel vagy a bizottság vezetőjével, az illetékes egyházközségi felügyelővel és az egyik szomszédos egyházközség lelkészével. Az ülés egyszerű szótöbbséggel dönt. Az ülésről jegyzőkönyvet kell felvenni.

(7) Az egyházi közérdekből történő áthelyezés megváltoztatását 15 napon belül az országos elnökségből, a kerületben szolgálatára nézve legidősebb esperesből, az országos és illetékes egyházkerületi ügyészből álló testülettől lehet kérni. Ennek a testületnek a határozata ellen az illetékes egyházmegyei bíróság előtt keresetet lehet benyújtani 30 napon belül, de a fellebbezésnek halasztó hatálya nincsen. Munkaviszonya azonban az egyházi közérdeket kijelentő határozat napjától az adott egyházközségben megszűnik.

(8) Az eljárás és az áthelyezés költségeit az egyházkerületi elnökség határozata szerint

- a) az egyházközség fizeti, ha főképp az egyházközség idézte elő, hogy a gyülekezeti lelkész áthelyezése közérdekké vált,
 b) a lelkész fizeti, ha elsősorban a lelkész idézte elő a helyzetet,
 c) 50-50%-os arányban fizeti a lelkész és a gyülekezet, ha az ok nem egyértelmű.
 (9) A vizsgálat és tanácskozás eredményeként a püspök lelkész-áthelyező határozatának rendelkeznie kell:
 a) az áthelyezés időpontjáról,
 b) a lelkész új szolgálati helyéről,
 c) arról, hogy eddigi javadalmát meddig és milyen mértékben élvezheti.
 (10) Amennyiben az egyházi, gyülekezeti körzérdekből történt áthelyezést a lelkész nem fogadja el, – és a (7) bekezdésben említett testület és az illetékes egyházi bíróság sem változtatta meg – úgy a lelkész alkalmazásból kilépettnek, az állása pedig megüresedettnek tekintendő.
 (11) E törvényt a gyülekezeti másodlelkészre, hitoktatóra, valamint az egyházkerületi és országos alkalmazásban lévő lelkészre is értelemszerűen alkalmazni kell.
 (12) Egyházmegyei, egyházkerületi vagy országos egyházi szolgálatban álló lelkész esetében az illetékes elnökség kezdeményezheti az egyházi közérdekből történő áthelyezést. Elfogultság bejelentése esetén másik egyházmegye vagy egyházkerület illetékes elnöksége folytatja le az eljárást.

2. § E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1999. december 11. napján

Vető István	Thurnay Béla	Laborczi Géza
jegyző	nemlelkészi elnök	lelkészi elnök

1999. évi VI. törvény

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS EGYHÁZKORMÁNYZÁSRÓL A MAGASABB EGYHÁZKORMÁNYZATI SZINTEKEN

című

1997. évi IV. törvény

és

AZ EGYHÁZI SZOLGÁLAT KÜLÖN TERÜLETEI

című

1997. évi V. törvény módosításáról

1. § Az 1997. évi V. tv. 83. § utolsó mondata: „Minden hozzájuk fordul, szolgálatukat igénylő személy lelkigondozását és velük kapcsolatos lelkészi szolgálatát vállalják.”.
2. § Az 1997. évi V. tv. 86. § első mondatában a „katonai főiskolákon” kifejezés helyére a „katonai felsőoktatási intézményekben” kifejezés kerül.
3. § Az 1997. évi V. tv. 94. § második mondatában a „honnévédelmi miniszter” kifejezés helyére a „köztársasági elnök” kifejezés kerül.

4. § Az 1997. évi V. tv. 100. § új szövege: „A tábori lelkészek által végzett keresztelesek, konfirmációk, esketések és temetések anyakönyvezése sorszámmal a Protestáns Tábori Püspökségen, sorszám nélkül a felekezeti és területileg illetékes evangélikus vagy református lelkészi hivatalban történik.”.

5. § Az 1997. évi IV. tv. 115. § d) pontja végéről elmarad a „valamint a főállású tábori lelkészeket” szövegrész.

6. § Az 1997. évi IV. tv. 125. § e) pont második mondata a következők szerint módosul: „Jóváhagyja az országos elnökség előterjesztését a tábori lelkészi szolgálat betöltésére vonatkozóan.”.

7. § E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1999. december 11. napján

Vető István	Thurnay Béla	Laborczi Géza
jegyző	nemlelkészi elnök	lelkészi elnök

1999. évi VII. törvény AZ EGYHÁZI SZOLGÁLATRÓL ÉS AZ EGYHÁZ SZERVEZETÉRŐL szóló

1997. évi II. törvény módosításáról, az 1999. évi I. törvény 2. §-ának hatályon kívül helyezéséről

1. § Az 1997. évi II. törvény 99. §-ához tartozó 1. számú mellékletben szereplő, a Magyarországi Evangélikus Egyház egyházkerületei 2001. január 1-től:

Északi egyházkerület, amelyhez a Borsod-Hevesi, a Budai, az Észak-Pest megyei, a Hajdú-Szabolcsi és a Nógrádi egyházmegye tartozik.

Déli egyházkerület, amelyhez a Bács-Kiskun, a Dél-Pest megyei, a Kelet-Békési, a Nyugat-Békési, a Pesti és a Tolna-Baranyai egyházmegye tartozik.

Nyugati egyházkerület, amelyhez a Fejér-Komáromi, a Győr-Soproni, a Somogy-Zalai, a Vasi és a Veszprémi egyházmegye tartozik.

2. § E törvény a kihirdetése napján lép hatályba, egyúttal hatályon kívül helyezi az 1999. évi I. törvény 2. §-át.

Budapest, 1999. december 11. napján

Vető István	Thurnay Béla	Laborczi Géza
jegyző	nemlelkészi elnök	lelkészi elnök